

Mme Semiray Ahmedova, M. François Benoy, Mmes Djuna Bernard, Stéphanie Empain, Chantal Gary, M. Marc Hansen, Mme Josée Lorsché, M. Charles Margue et Mme Jessie Thill ;

MM. Jeff Engelen, Fernand Kartheiser, Fred Keup et Roy Reding (par M. Fernand Kartheiser) ;

MM. Sven Clement et Marc Goergen.

Se sont abstenus : Mmes Myriam Cecchetti et Nathalie Oberweis.

Freet d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Et ass also esou decidéiert.

5. 8171 – Projet de loi portant modification de la loi modifiée du 17 juillet 2020 sur les mesures de lutte contre la pandémie Covid-19

Mir kommen elo zum nächste Punkt um Ordre du jour vun dëser Sitzung, dem Projet de loi 8171, enger Ofännerung vum Covidgesetz. D'Riedezäit ass nom Basismodell festgeluecht. An de Rapporteur vun dësem Projet de loi ass den honorablen Här Mars Di Bartolomeo. Här Di Bartolomeo, Dir hutt d'Wuert.

Rapport de la Commission de la Santé et des Sports

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP), rapporteur | Merci, Här President. Dir Dammen an Dir Hären, léif Kollegeginnen a Kollegen, jo, hoffentlech fir d'lescht.

Virun dräi Joer, bal op den Dag genoe, den 21. März 2020, hu mer wéinst der Covidkris hei an der Chamber schwéieren Häerzens opgrond vum Artikel 32 (4) vun eiser Verfassung den Etat d'urgence, deen den 18. März vun der Regierung ausgeruff gi war, fir dräi Méint verlängert. Dat war wuel dee schwéierste Rapport, deen ech jee ze maachen hat, well d'Konsequenz war, dass jiddwer Einzelne vun eis op vill vun eise Fräiheeten huet misse verzichten, fir d'Gesundheit vun der Allgemengheet ze schützen.

Deemools wousst een nach net, wou d'Rees géif higoen. Wou mer eis awer deemools sécher waren, war, dass d'Parlament seng Kompetenzen net méi laang wéi onbedéngt néideg sollt der Exekutiv iwwerloossen, esou wéi dat an anere Länner de Fall war. Émmer erëm huet d'Parlament no deenen éischten dräi Méint a kierzester Zäit nei Gesetzter analyséiert a verofschit, fir der jeeweileger sanitärer Situatioun Rechnung ze droen.

Et si méttlerweil, wann een de Large-Scale-Testing an d'Émgeréits mat eranhëlt, 30 där Gesetzter, net ze schwätze vun all deene Gesetzter, déi mer gemaach hunn, fir op Krisekonsequenzen ze reagéieren.

An der Logik vun deene leschten Ännerungen um Covidgesetz, gi mat dem Gesetzesprojet, deen ech haut virstellen, déi lescht Restriktiounen gestrach. Méiglech ass dat, well déi gesondheetlech Situatioun hei am Land stabiliséiert ass. Wuel zirkuléiert de Virus nach ëmmer a leider kënne mer dee Virus net per Gesetz ofschafen. D'Zuel vun den Infektiounen ass an deene leschte Wochen tendenziell erëm eropgaangen, mee gläichzäiteg ass d'Unzuel vun de Leit, bei deenen de Virus Schlemmeres verursaacht, niddreg bliwwen.

Dofir gëtt et haaptsächlech zwou Erklärungen: Engersäits ass d'Populatioun duerch d'Impfung – mir leien haut bei 80 % –, d'Infektiounen an d'Reinfektiounen méi robust ginn. Anersäits hunn déi Virusvarianten, déi aktuell am Émlaf sinn, e manner schwéiere Verlaf. Dëse Constat erlaabt et eis, déi lescht grouss Restriktiounen opzehiewen.

Dat betrëfft d'Maskepflicht. Aktuell sinn an de Strukturen wéi de Spideeler an den Alters- a Fleegeheimer Masken obligatoresch. Dat fält mat dësem Gesetz ewech. Dir kënnt Iech virstellen, wat fir eng Erlichterung dat fir déi Leit ass, déi während dräi Joer ënner schwierigen Émstänn nach mat de Masken, ganz oft mat deenen FFP2-Masken, aacht Stonnen a méi hu misse schaffen – wat fir eng Erlichterung dat ass! Mir vergënnen hinnen dat vun Häerzen!

An deene selwechte Strukturen, wou sech awer eng vulnerabel Bevëlkerung ermënnert, gëllt et weiderhin, virsichteg ze bleiwen. Do wäerten déi Responsabel vun deene jeeweilege Sitten déi noutwendeg Sanitärmoossname jee no Besoin huelen.

D'Ofschafung vun der Maskepflicht heescht awer net, dass d'Leit keng Mask méi droen däerfen. Iwwerall, wou d'Gesetz et net explizitt verbitt, kann ee se weiderhin droen. Da gëtt et och Plazen, déi am sougenannte Vermummungsgesetz opgelëscht sinn a wou d'Gesicht am Prinzip fräi muss bleiwen. Fir ze verhënnern, dass een do a Konflikt mam Vermummungsgesetz kënnt, erlaabt dëst Gesetz d'Droe vum Gesondheitsmask op deene Plazen explizitt. Dat ass de Grond, firwat eng Rei Plazen opgelëscht ginn, wéi d'Schoulen, d'Spideeler, Altersheimer oder nach den öffentlichen Transport.

Wéi gesot, dat heescht net, dass et just op dese Plazen erlaabt wier, eng Mask ze droen. Op all deenen anere Plazen bleift et derbäi, dass een, fir sech an déi aner ze schützen, de Mask droen kann, jo souguer droen soll, wann ee krank ass, fir keen aneren ungestechen. Dat gëllt selbstverständlech och fir all Plazen, wou gesondheetlech Leeschtungen an Usproch geholl ginn, wéi Gesondheitszentren, beim Dokter oder an den Apdikten.

Déi zweet grouss Restriktioun, déi ewechfällt, ass d'Isolatiounsflucht. Aktuell sinn do nach véier Deeg virgesi fir Leit, deenen hiren Test positiv ass. Dës Mesur, déi jo och an der Vergaangenheet scho verkierzt ginn ass, fält also ewech. Mir hu gesinn, dass eng Rei vun Nopeschlänner respektiv Nopeschregiounen och schonns den Isolement opgehewen hunn, ouni dass dat zu gréisserer Problemer gefouert hätt. Mam Isolement fält och d'Obligatioun ewech, dass een der Santé matdeele muss, dass ee positiv ass. Och d'Mesur vum „Reporting“ fält ewech.

Dat heescht awer net, dass d'Zuele vun der Krankheit elo guer net méi gesammelt ginn: D'Santé wäert weiderhin iwwert d'Entwécklung vun der Krankheit informéiert bleiwen, dëst, andeems se automatesch matgedeelt kritt, wa Laboratoire Persounen positiv depistéieren, dëst op Basis vum Gesetz vum 1. August 2018, dat eng obligatoresch Deklaratioun vu verschiddene Krankheete virschreift.

Anescht erschréckt: Covid-19 kritt keng Sonderstellung méi, mee gëtt als Infektiounskrankheet wéi och anerer consideréiert, wat net heescht, dass ee Covid-19 dofir ënnerschätze soll – fir eeler Leit oder vulnerabel Leit kann d'Krankheet och weider fatal sinn, sou wéi eng Gripp och ka fatal sinn –, mee dat bedeit, dass mir ab elo léiere mussen, mat där Krankheet ëmzegoen.

An deem Sënn ginn och aner Dispositiounen aus dem Gesetz gestrach, dorënner d'Méiglechkeet fir Mannerjäreger tëschent 16 an 18 Joer, fir sech ouni Accord vun hiren Eltere géint Covid-19 impfen ze loosse. Hei gëllt erëm dat normal Recht.

D'Reserve sanitaire, déi eng wäertvoll Aarbecht während der Kris geleescht huet – an ech ënnersträichen dat: Do ass eng super Aarbecht geleescht ginn! –, gëtt och aus dem Gesetz gestrach, woubäi ze ënnersträichen ass, dass Kontrakter, déi aktuell nach gëlteg sinn, normal weiderlafen, bis dass se zu Enn kommen.

Et ginn och eng Rei vun Dispositiounen aus dem Gesetz gestrach, esou d'Dispositioun vum Regime CovidCheck, an da falen och d'Sanktiounen ewech, well et keng Mesure méi gëtt, déi mat enger Sanktioun verbonnen sinn.

Wat dergéint am Text bleift, si virun allem déi dräi folgend Mesuren:

Et gëtt séchergestallt, dass d'Donnéen, déi bis elo gesammelt gi sinn, och mam neie Gesetzestext kënne fir Recherchezwecker gebraucht ginn.

D'Méiglechkeet, sech géint Covid-19 an den Apdikten ze impfen, bleift.

An da bleift nach den Dispositif betreffend déi verschidden Zertifikater a Saachen Impfung, Tester a Geneesung. Dës Zertifikater baséieren op engem EU-Reglement, dat nach bis den 30. Juni 2023 gëlteg ass. Duerno suiviere mer déi eventuell nei Richtlinnen.

Sou vill zum Gesetzestext. Elo zu den Aarbechten an der Santékommissioun: Den Text ass den 13. März deponéiert ginn. Dee selwechten Dag ass en an der Kommissioun presentéiert ginn. Den Avis vum Staatsrot ass de 17. März komm. Virgëscher ass en der Kommissioun diskutéiert ginn, a bei där selwechter Geleeenheet ass och de Rapport eestëmmege ugeholl ginn.

Zu den Avisen: De Staatsrot huet sech ënner anerem mat enger Dispositioun betreffend den Traitement vun Donnéen ausernanergesat an huet proposéiert, déi entspriechend Textpassage ze sträichen. Dat hu mer och gemaach.

Gëschter sinn nach zwee Avisa komm, déi mer net am schréffleche Rapport haten. De Collège médical gradwéi d'Chambre de Commerce soe sech mat der Ofschafung vun deene leschte Restriktiounen averstanen. De Projet de loi, wann en haut gestëmmt gëtt, wäert véier Deeg no senger Publikatioun, also warscheinlech Métt nächster Woch, rechtzäiteg a Kraaft trieden.

Domat kommen ech bal schonn zum Schluss vun dësem Rapport. Am léifsten, Kollegeginnen a Kollegen, géif ech mat engem iwwerzeegtenen „Uff“ dat Ganzt ofschléissen. Dat Schwierigst d'äerft nämlech elo, dräi Joer nom Ufank vun der Pandemie, endlech hannerun eis leien. Mee dat heescht net, dass een de Virus elo soll ignoréieren, well hien ass komm fir ze bleiwen! Do, wou sech vulnerabel Persounen ophalen, gëllt et, besonnesch opzepass. D'Pandemie huet eis drun erënnert, wéi wichteg elementar Virsichtsgeste sinn. Déi solle mer bäibehalen, och bei aneren Eerausforderungen.

Wann een zrëckkuckt, hate mer iwwert déi lescht Joren eng gutt Zesummenaarbecht an der Kommissioun, mat der Regierung, dem Conseil d'État an de berodende Gremien. Zesummen, an dat ass bal eis ganz Gemeinschaft – bal eis ganz Gemeinschaft! – hu mer déi Kris anstänneg gemeeschert. Elo gëllt et, en objektive Bilan ze zéien, eng onofhängeg Evaluatioun vun eise Stärken an och eise Schwächen. Dobäi kënne mer op de Waringo-Rapport an d'OECD-Etüd opbauen. Wichteg ass awer och, d'Erfahrung vum Terrain mat ze berücksichtegen.

D'Konklusiounen kënnen an e sougenannt Pandemiegesez afléissen, e Pandemiegesez, wat net den Usproch kann hunn, all méiglech Situatiounen vorauszesinn – dat Wonnerwierk gëtt et ganz einfach net –, mee dat de Kader soll liwweren, eng Aart Geschierkëscht eeben.

Mat dëser Demarche kënne mer déi richteg Léieren aus der Kris zéien an esou e Gesetz kann awer op kee Fall d'Parlament ersetzen, wann et drëm geet, esou

schwierig Decisiounen ze huelen, wéi mer der an deene leschten dräi Joer geholl hunn.

Zum Schluss eng perséinlech Bemierkung: Dës Pandemie huet eis definitiv gewisen, datt d'Gesondheet dat bescht, dat wäertvollst Gutt ass, wat mer hunn! Dat soll eis motivéieren, eise Gesondheetssystem, dee sech während der Kris bewäert huet, weider ze stärken, dat Wäertvollt ze erhalen an ofzesécheren an do ze ergänzen, wou sech Besoine gewisen hunn.

Une voix | Très bien!

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP), rapporteur | Merci Iech a virun allem e ganz häerzlechen an éierleche Merci all deenen, déi eis duerg hire groussen Engagement esou gutt duerg déi Kris hei bruecht hunn!

Merci.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | An ech soen dem Här Rapporteur Mars Di Bartolomeo e ganz grouse Merci a ginn d'Wuert un den éischten ageschriwwene Riedner, den honorabelen Här Claude Wiseler.

Här Wiseler, Dir hutt d'Wuert.

Discussion générale

M. Claude Wiseler (CSV) | Villmools merci, Här Président. Ech soen och dem Rapporteur villmools Merci fir hoffentlech dann dee leschte Rapport an deem dote Kontext, ma dat muss d'Zukunft eis dann nach soen.

Dëse Projet hält eis effektiv, wéi de Rapporteur et beschriwwen huet, déi lescht Iwwerbleibsel vun de Covidmoosnamen ewech. Et ass Zäit, dat ze maachen, d'Situatioun erlaabt et. D'Zuele vun haut maachen déi Moosnamen, déi bis elo en vigueur waren, net méi noutwendeg, souwuel d'Zuel vun den Neiinfektiounen wéi déi vun den Décès wéi déi vun den Hospitalisatiounen, an och d'Virulenz vun dem Virus ass net méi esou staark, wéi se dat viru Méint, Joren nach war, deelweis och, well eng grouss Zuel vun Infektiounen schonn an der Populatioun war a well och vill Vaccinatiounen gemaach sinn.

Dofir, en résumé: Mir stëmmen dat Gesetz, esou wéi et do läit, mat. Mir hätten awer net ongär, datt déi Méiglechkeet, déi d'Gesetz nach virgesäit, datt an deene verschiddene Spideeler respektiv Infrastruktur fir eeler Leit d'Maskenobligatioun nach ka weidergefuert ginn – fräiwëlleg, wa se et da wëllen –, wann de Ministère de la Santé géif do Recommendationatiounen ausschützen iwwert de Port du masque, wéi d'Spideeler et solle maachen. Mir fannen et einfach wichteg, datt souwuel allgemeng Recommendationatiounen wéi eventuell, deemno wat fir eng Fäll sech presentéieren, och individueller pro Haus gemaach ginn, fir datt et iwwerall – wa méiglech – d'selwecht behandelt gëtt, well d'Leit dobause géifen net verstoën, wann et op enger Plaz esou an op där anerer Plaz anescht wier.

Mee niewent dem Text selwer ass jo och haut d'Fro: Wellech Konsequenzen zéie mer aus der Kris? Wéi sti mer do, wann nach eng Kéier eng nei Variant géif komme respektiv wann eng aner Epidemie géif kommen? An aner Epidemie kënnen nach vill méi virulent sinn, wéi mer dat an anere Länner gesinn hunn, wéi de Covid et scho war.

Ech hunn den Artikel vun der Madamm Ministesch am „Lëtzeburger Wort“ gelies, dee seet: „Mir sinn elo gutt opgestallt.“ Mir sinn net där Meinung, datt mer am Fong esou gutt opgestallt sinn, wéi mer kéinte gutt opgestallt sinn. Mir sinn net där Meinung, well mer eng Rei vun deenen Aufgaben, déi sech aus der

Pandemie elo opgedrängt hunn, zu Lëtzebuerg nach net erfüllt hunn.

Éischstens, d'Pandemiegesetz: Mir froen dat säit 2021 am Fong. Fir d'éischt ass eis am Fong gesot ginn, datt mer kee Pandemiegesetz zu Lëtzebuerg géife brauchen. Duerno ass eis gesot ginn, datt mer schonn e Covidgesetz hätten. Dat géif jo iergendzwoosch fonctionéiere wéi e Pandemiegesetz. Duerno ass eis gesot ginn, mir géifen dat kucken, alles an der Rou, wann dann d'Pandemie bis eriwuer wär. An dann elo hiere mer an der Kommissioun, datt mer gesot kréien, datt mer vläicht eng Diskussioun an der Kommissioun driwwer maachen, éier d'Redaktioun vun engem Pandemiegesetz géif ufänken.

Elo sinn ech frou, datt d'Redaktioun vun engem Pandemiegesetz ufängt op där enger Säit, mee ech soen awer trotzdem: Dat heescht awer och, datt se nach net ugefaangen huet! An dat fannen ech trotzdem net onproblematesch. Ech fannen et am Fong e politesche Feeler, esou laang gewaart ze hunn, fir dat Wichtigst am Text zumindest an der Ausaarbechtung weiderzebréngen.

De Mars Di Bartolomeo seet, et wäire jo am Covidgesetz schonn eng Rei Baubläck do. Ech soen: Mee e Covidgesetz ass awer eppes total anescht wéi d'Pandemiegesetz! An dem Pandemiegesetz reegele mer am Fong déi Aart a Weis, déi Prozedur, wéi mer, d'Institutiounen, mat esou enger Pandemie ëmginn, wéi dat méi schnell, méi effektiv, besser soll kënnen lafen, an dat ass a mengen Aen eppes total anescht wéi e Covidgesetz an et kann een net soen, datt dat elo Bläck sinn aus dem Covidgesetz, déi mer an d'Pandemiegesetz eranhuelen. Zumindest misste mer dann nach eng Kéier iwwert de Contenu diskutéieren, éier mer weiderfuere.

Zweetens: Mir hu während der Covidzäit massiv Aschnëtter a Privatfräiheet gemaach. Mir hunn déi heiansdo an der Hetz gemaach, ouni eis richteg Zäit fir d'Analys ze ginn, well mer et och net konnten. Dat ass och kee Virwurf, deen ech maachen, dat ass elo just eng Feststellung, déi ech maachen.

Haut stelle mer eis awer d'Fro, ob verschiddene vun deene Moosnamen, déi mer geholl hunn, noutwendeg waren, ob se proportionell waren, ob se och am Kader vun der Legalitéit sënnavoll waren an ob se och net diskriminatoresch waren. Déi véier grouss Krittären, déi ee sech soll stellen, wann een esou perséinlech Fräiheeten anengt.

A wéi gesot, ech soen dat elo net als Reproche, well mir hunn der jo eng Rei matgestëmmt, mir hu souguer eng Rei anerer proposéiert. Mir hunn och heiansdo der Regierung gesot, se soll méi lues oder se soll méi schnell maachen. Dat heescht, mir si selwer vun esou enger Analys concernéiert, wa se da géif gemaach ginn. Et ass also guer keng Schuldzuweisung!

Mir fanne just, datt et eng absolutt Necessitéit wär, déi detailléiert Analys ze maachen: War déi Maskepflicht sënnavoll? War dee Lockdown sënnavoll? War d'Zoumaache vun den Eventer sënnavoll? Déi Ausgangsspar, iwwert déi mer vill diskutéiert hunn, huet déi eppes bruecht? Huet se näischt bruecht? Den 3G op der Aarbechtsplaz, an der Schoul, war e sënnavoll? War en net sënnavoll? D'Zoumaache vun de Restaurants, de Bistron, d'Spärstonden, déi Distanz, déi mer haten – wat huet et bruecht? A wat huet et net bruecht? Dat ass fir eis eng weesentlech Fro.

Mir kruten och gesot virun enger Rei Méint, datt dat net méiglech wär, well dauernd eng Rei Sette vu Moosnamen agesat géife ginn a well déi eenzel Analys doraus sech net als méiglech géif erweisen. Mir gesinn awer, datt dat an anere Länner – bal an all anere Länner – gemaach ginn ass.

Duerno ass eis gesot ginn: „D'OECD-Studie, déi mécht esou eppes.“ Mee d'OECD-Studie huet eppes ganz anescht analyséiert wéi den Detail vun deene Moosnamen, wéi dat, wat mer gär hätten.

An elo hiere ech mat Freed, datt de Rapporteur, de Mars Di Bartolomeo seet, datt mer onofhängeg Experten da sollt beauftragen, fir esou eng Etüd ze maachen. Ech fannen dat extrem wichteg, datt mer dat elo maachen. Et nach net gemaach ze hunn, ass och fir eis e politesche Feeler, well et weess een net, wéini esou eng Epidemie oder Pandemie nach kann erëmmen. Et ass jo och hei eng Fro vun der Zäit.

Op jidde Fall wëll ech an deem Kader, Här Präsident, eng Motioun deposéieren, ...

Motion 1

La Chambre des Députés,

– constatant que toute une panoplie de mesures différentes ont été mises en place au cours des trois dernières années dans le cadre de la lutte contre le Covid ;

– considérant que de nombreuses mesures ont constitué une importante restriction des libertés garanties par la Constitution ;

– sachant qu'il existe beaucoup d'incertitudes quant à l'efficacité des différentes mesures ;

– considérant que la rapidité avec laquelle de nombreux projets de loi concernant la lutte contre le Covid ont été analysés et votés par la Chambre des Députés, ne permettant pas toujours une analyse en profondeur de la nécessité, de la proportionnalité, de la légalité, respectivement du caractère de non-discrimination des mesures concernées ;

– considérant que le Gouvernement doit tout mettre en œuvre, afin de tirer toutes les conséquences de la pandémie du Covid et d'être préparé le mieux possible dans le cas d'une éventuelle nouvelle épidémie,

invite le Gouvernement

– à demander à un groupe d'experts indépendants de faire une évaluation des différentes mesures prises dans le cadre de la lutte contre le Covid et à dresser un bilan étoffé et détaillé quant à leur efficacité, leur nécessité, leur proportionnalité ainsi qu'à leur caractère non discriminatoire ;

– à élaborer, dans les meilleurs délais, une « Loi pandémie » permettant, en cas d'une nouvelle épidémie ou pandémie, aux Institutions de l'État de réagir de façon rapide, efficace et proportionnelle dans un cadre précisément prédefini.

(s.) Claude Wiseler, Jean-Marie Halsdorf, Martine Hansen, Max Hengel, Marc Spautz.

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Här Wiseler.

M. Claude Wiseler (CSV) | ... fir ze froen, op där enger Säit, dass dat Pandemiegesetz schnell gemaach gëtt, op där anerer Säit, datt déi Etüd schnell gemaach gëtt. A wann ech de Rapporteur hiere hunn, wäert do kee Problem si vun der Majoritéit, fir esou eng Motioun unzehuelen.

Une voix | Très bien!

M. Claude Wiseler (CSV) | Ech wëll och ofschléissen, andeem ech soen, datt ech de leschte Samschden an enger grousser Dageszeitung dräi Artikel vum Experten iwwert d'Covidpandemie gelies hunn. Ech wëll déi dräi Titelen hei eng Kéier widderhuelen, déi d'Experten iwwer hir Artikel gesat hunn. Deen éischten ass: „Es wurden fatale politische Fehler gemacht“, deen zweeten Titel: „Es fehlt eine ehrliche normative Bestandsaufnahme“, an deen drëtten Titel: „Wir müssen Reservekapazitäten schaffen“. Ech soen dat net, dat sinn Aussoe vun den Experten!

Ech wëll domadder ophalen, andeem ech soen: Genau dorëms, genau dorëms geet et. A mir erwaarde vun der Regierung, datt se sech deem stellt.

Ech soen Iech Merci.

Une voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools, Här Wiseler. An den nächsten ageschriwwene Riedner ass den honorabelen Här Gilles Baum. Här Baum, Dir hutt d'Wuert.

M. Gilles Baum (DP) | Merci fir d'Wuert, Här Präsident. Kolleeginnen a Kolleegen, et ass esou wäit. No e bësse méi wéi dräi Joer falen haut déi lescht Restriktiounen, déi mer während der Covidpandemie agefouert hunn.

De Coronavirus ass mëttlerweile en Deel vun eisem Liewe ginn. Mir hu geléiert, mat ëm ze liewen, mee e bestëmmt eisen Alldag net méi, op alle Fall net méi an deem Mooss, wéi dat war, wéi mer op Isolatioun an op Masken hu missen zréckgräifen.

Tëscht dem 6. an dem 12. Mäerz dëst Joer hu sech scho 1.500 Leit mam Covid-19 ugestach. 19 Persounen leien am Spidol, eng dovunner op der Intensivstation. Viru genau engem Joer hate mer am selwechten Zäitraum 6.000 Infektiounen. D'Situatioun huet sech also däitlech, däitlech verbessert. Dat hu mer an de leschte Méint alleguerter gemierkt.

Dass d'Maskepflicht an de Spideeler an an den Altersheimer ewechfällt, ass dowéinst och vum Secteur selwer, vun der FHL a vun der COPAS, gewünscht ginn, well d'Covidfall an de Spideeler nëmmen nach e geréngen Undeel ausmaachen. Déi aktuell Variante provozéiere vill manner – vill manner! – schwéier Krankheitsverläufe an natierlech hëlleft et, dass eng ganz grouss Majoritéit vun de Leit sech impfe gelooss huet.

Fir d'Zukunft bleift et awer wichteg, dass sech déi vulnerabel Leit weiderhi géint de Covid-19 – wéi och géint d'Gripp, dat ass jo och eng Recommandatioun – impfe loosse.

Här President, Kolleeginnen a Kolleegen, d'Personal huet déi lescht dräi Joer permanent mat enger Mask geschafft. Dat huet d'Aarbecht mat Sécherheet net vereinfacht. Kee Mask méi andoen ze mussen, wäert fir d'Gesondheets- an d'Fleegepersonal eng ganz grouss Erleichterung mat sech bréngen.

Une voix | Ganz richtig!

M. Gilles Baum (DP) | An an den Alters- a Fleegeheimen wäerten déi eeler Leit sech freeën, d'Gesichter vun deene Leit ze gesinn, déi se betreien. An d'Personal, dat eréischt während der Pandemie ugefaangen huet ze schaffen, dat hunn déi eeler Leit jo nach ni ouni Mask gesinn. An ech mengen, dass dat wäert e ganz flotten an e ganz emotionale Moment ginn, wann déi Leit, déi déi eeler Leit betreien, fir d'éischt Kéier dann ouni Mask därfe schaffen.

Mir alleguerter kënnen nëmmen hoffen, dass mir fir laang Zäit keng sanitär Mesüre méi brauchen a keng méi mussen aféieren. Well d'Repercussione vun der Kris, d'Repercussione op den Aarbechtsmaart, d'Repercussione awer och op d'mental Gesondheet vun de Leit, d'Repercussione op de Long-Covid, déi wäerten eis nach laang begleeden. An dofir ass et, mengen ech, ëmsou méi wichteg, dass mer eis iwwert dëse Moment freeën, wou mer déi lescht Restriktiounen ophiewe kënnen.

E ganz grouse Merci géif ech gär soen dem Kolleeg Rapporteur, dem Mars Di Bartolomeo, deen iwwer 30 Gesetzer hei presentéiert huet. An ech mengen, et ass wichteg, och nach eng Kéier ze ënnersträichen, dass

hei, am Géigesaz zu ville Länner am Ausland, d'Parlament zu all Moment matagebonne war.

Voilà, mam Wonsch u jiddwereen, och weider dobause virsichteg ze bleiwen, ginn ech den Accord vu menger Fraktioun an ech soen Iech Merci fir d'No-lauschteren.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools, Här Baum. An den nächsten ageschriwwene Riedner ass den honorabelen Här Yves Cruchten. Här Cruchten, Dir hutt d'Wuert.

M. Yves Cruchten (LSAP) | Merci, Här President. Och merci dem Kolleeg Mars Di Bartolomeo. An ech schlësse mech all deene Wënsch un, déi hei scho geäussert gi sinn, déi mer alleguerter dem Mars wënschen, dass en deen doten Exercice net nach eng Kéier muss maachen. Dat wënsche mer him, awer och eis alleguerter.

Selbstverständlech ginn ech den Accord zu dësem Gesetz, géif awer nach ganz gäre kuerz op dat reagéieren, wat den Här Wiseler virdru gesot huet. En huet virdrun d'Experten zitéiert. A mir sinn eis alleguerter eens, dass mer frou waren, alleguerter déi Experten ze hunn, déi eis begleet hunn an där Pandemie an deene mer och nogelauschert hunn.

Ech wëll awer just eng Kéier ënnersträichen, dass et dat eent ass, d'Welt duerch e Mikroskop ze kucken, an dass et eppes anescht ass, déi zwee Aen opzemaachen an och nach alleguerter déi Saachen do derneft ze gesinn. An ech mengen, dat ass eng Stärkt gewiescht, déi dës Regierung an eist Land bewisen hunn. Mir hunn déi ganz Pandemie iwwer ëmmer dee ganze Kontext gekuckt an ëmmer probéiert, op all méiglech Saachen ze reagéieren, esou wéi et eis eebe méiglech war. An ech mengen, dat huet eis gutt gehollef an dat attestéieren eis och vill Leit, net nëmmen hei zu Lëtzebuerg, mee och am Ausland, dass mer déi Gestiou gutt gemaach hunn.

An dofir géif ech och stellvertriedend fir déi ganz Regierung der Ministesch Paulette Lenert nach eng Kéier Merci soen.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools, Här Cruchten. An den nächsten ageschriwwene Riedner ass déi honorabel Madamm Josée Lorsché. Madamm Lorsché, Dir hutt d'Wuert.

Mme Josée Lorsché (déi gréng) | Merci, Här Präsident. Dir Dammen an Dir Hären, et ass gesot ginn: „Jo, mat dësem 32. Covidgesetz geet dat laangt Kapitel vun de Covidgesetzter zu Enn.“ Dat kléngt gutt a mir kënnen eis freeën. Et heescht awer net, datt mer d'Pandemie vergiesse sollen, well wéi heescht et esou richtig: „No der Pandemie ass virun der Pandemie“, well och an Zukunft wäerte mer wuel kaum vu Pandemie verschount bleiwen. Jiddwerfalls seet d'Wëssenschaft eis dat dote ganz kloer.

Dat féiert noutgedrungen zu der Frou, wéi eng Léiere mer aus deene leschten dräi Joer mussen zéien, fir datt mer am Fall vun enger weiderer Pandemie net méi wéi am Mäerz 2020 um lénke Fouss erwëscht ginn; engersäits, wat den Émgang mat de Grondfräiheeten a Grondrechter vun de Biergerinnen a Bierger a Pandemiezäiten ugeet, an anerersäits, wat d'Widerstandsfäegkeet vum Santésecteur betrëfft, dee jo an der Lescht ganz vill am Mëttelpunkt stoung.

Dir Dammen an Dir Hären, iwwert d'Aschränkung vun de Grondfräiheeten a Grondrechter ass scho vill gesot a vill geschriwwen ginn an de leschte Wochen a Méint. Hei muss een ervirsträichen, datt Lëtzebuerg am Verglach zu anere Länner verhältnisméisseg gutt do steet, well déi parlamentaresch Kontroll zu

Lëtzebuerg net wéi an anere Länner komplett versot huet. Schlisslech ass déi grouss Majoritéit vun de Covidmoosnamen vun der Chamber guttgeheescht ginn a war demokratesch legitiméiert.

An awer: De positive Bilan, dee mer selwer zéien, och international Greemien eis beschreiwen, därerf net driwwer ewechtäuschen, datt déi meescht Gesetzer dach awer am Schnellverfahren duerch d'Chamber gedriwwen goufen an net just d'Santéskommissioun, mee och d'Verwaltung hannendrun an de Staatsrot zäitweis zolidd an de Schweess gerode sinn. Datt et richtig a wichteg war, fréi genuch op geféierlech Entwécklungen ze reagéieren, fir de sanitäre Risiko esou kleng wéi méiglech ze halen, stellen ech domat ganz sécher net a Fro.

De fundamentale Problem ass awer deen, datt d'Zäit meeschtens ze knapp war, fir déi deposéiert Gesetzesprojeten am Fong op hir Rechtsstaatlechkeet hin ze präiwen. An aus deem Grond sinn ech och manner schockéiert wéi anerer iwwert dem Professor Stefan Braum seng Aussoen am „Lëtzeburger Wort“ vum leschte Samschden, wou de Stofrechtspezialist virun der Dominanz vun der Regierung par rapport zum Parlament als Legislativ gewarnt huet; Dominanz an deem Sënn, datt d'Regierung den Inhalt vun de konsekutive Gesetzesprojete bestëmmt huet, ouni datt d'Chamber hirersäits déi néideg Zäit hat an dat néidegt Wëssen hat, fir sech déifgräifend domat auserneezenesetzen an ze analyséieren, ob déi proposéiert Moosnamen effektiv noutwendeg, verhältnisméisseg a géeegegent waren, fir d'Zil ze erreechen, an ob se keen diskriminéiert hunn, esou wéi d'Verfassung vun eisem demokratesche Rechtsstaat et virschreift.

Dir Dammen an Dir Hären, d'Suerg wéinst dem Risiko, datt déi demokratesch Reegelen op d'Spill gesat géife ginn, kouw och ëfters vun der berodender Mänscherechtskommissioun an doriwwer eraus ëfters och vum Staatsrot, dee jo grad d'Missioun huet, d'Konformitéit vun de Gesetzesprojeten zu der Verfassung ze präiwen, mee déi wichteg Missioun wéinst Zäitman- gel net ëmmer korrekt konnt erfüllen.

An deem Sënn interpretéiere mer déi widderhuel Kritik vum Staatsrot, der CCDH an net zulescht vum Professor Stefan Braum net als béiswëlleg Attack op eise System a mir sinn och net schockéiert iwwer déi Aussoen. Mir interpretéiere se villméi als Opfuerderung un d'Politik, eng déifgräifend a breet gefächert Reflexioun iwwer d'Spannungsfeld tëscht Infektiounsschutz a Schutz vun de Mänscherechter ze féieren a grad wéi aner Länner e Pandemiegesetz mat engem iwwergräifenden, previsibelen an transparente Kader fir d'Gestioun vun enger weiderer Pandemie auszeschaffen. Esou e Gesetz, Dir Dammen an Dir Hären, erlaabt et nämlech, séier, effikass a kohärent op déi sanitär Entwécklung ze reagéieren, ouni datt d'Moosnamen all zwou Wochen nei erfonnt musse ginn.

Une voix | Très bien!

Mme Josée Lorsché (déi gréng) | Deementspriedend begrësse mir als gréng Fraktioun ausdrécklech, datt d'Madamm Minister bereet ass, nach an dëser Legislatur en entsprechende Gesetzesprojet auszeschaffen. A mir wäeren och frou, wa se eis dann e puer Informatiounen iwwer déi „Geschierkëscht“, wéi de Rapporteur et genannt huet, géif liwweren. Fir mech selwer schlësst sech de Krees, well ech hu schonn a menger éischer oder zweeter Covidried e Pandemiegesetz gefuerdert. Haut si mer esou wäit, dass mer all un engem Strang zéien.

Dir Dammen an Dir Hären, vu datt d'Zäit mer fortleeft, ginn ech elo net op déi Erausforderungen an, déi ech am Ufank genannt hunn, déi de Santésecteur

méi speziell betreffen. Déi si schonn oft hei diskutéiert ginn. Wichteg ass fir eis awer, datt all Hiewelen a Beweegung gesat ginn, fir se ze behiewen, éier déi nächst Pandemie sech breetmécht. Mir sinn um gudden Wee, mee et bleift nach vill ze dinn, well um Zil si mer nach net.

Domat géif ech dann och den Accord vun der gréngeger Fraktioun ginn a wéilt virun allem dem Rapporteur Mars Di Bartolomeo e grouse Merci ausdrécke fir seng 32 Rapporten a wënschen him, dass e keng Entzugerscheinunge wäert kréien, wann e kee Rapport méi dierf maachen.

Merci.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools, Madamm Lorsché. An den nächsten ageschriwwene Riedner ass den honorabelen Här Jeff Engelen. Här Engelen, Dir hutt d'Wuert.

M. Jeff Engelen (ADR) | Merci, Här President. Léif Kolleginnen a Kollegen, wéi all meng Virriedner soen ech dem Rapporteur, dem Här Mars Di Bartolomeo, en häerzleche Merci fir säin 32. – ech mengen, dat ass richtig – schrëftlechen a mündlechen Rapport an hoffen an engems wéi och déi aner Kollegen, datt et säi leschte Covidrapport dierft sinn. Ech mengen, dat géife mer ons all wënschen.

(Interruption)

An deem Text, dee mer haut diskutéieren, begrëisse mer natierlech, datt weider Covidrestriktiounen opgehuewe ginn an domadder och am Spidol an am Flegesecteur d'Isolationspflicht an d'Maskepflicht opgehuewe ginn.

Dat ass eppes, wat eiser Meenung no hätt scho kënnen e bësse méi laang geschéien, zemoos wat dat obligatorescht an deels ganz penibelt Droe vun de Masken ugeet.

Maske kënnen noweislech gesondheetsschiedlech sinn, wann ee se ze laang unhuet, gradewéi et ëmstridden ass, ob déi Masken iwwerhaapt virun enger Iwwerdroung vum Virus schützen. Ech verweisen hei op eng rezent international Meta-Etüd, zu där mer och eng Question parlementaire gestallt hunn. Da sinn ech emol gespaant op d'Äntwert.

Haut ass et onbestreitbar, datt et och bei de Covidimpfungen zu eenzelne Fäll vun deels ganz schwéieren Niewewirkunge komm ass. Mir fuerderen hei duerfir voll Transparenz a fir d'Doktere remuneréiert Prozeduren, fir d'Impfschied ze melden, weider och en Ariefte vun engem Fong fir d'Indemniséierung vun de Beträffenen. Mir wënschen eng séier an eng unkomplizéiert Unerkennung vun den Impfschied an eng séier an och eng ugemessene Entscheedung fir eventuell Affer.

Här President, well d'Regierung elo decidéiert huet, quasi all d'Covidrestriktiounen falen ze loossen, soll si och elo offiziell d'Enn vun der Pandemie erklären. An anere Länner, wéi an den USA an a Frankräich, si se schonns op dee Wee gaangen, fir offiziell d'Enn vun der Covidpandemie ze deklaréieren. Fir de Leit d'Gefill ze ginn, datt mer endgültig an der Normalitéit ukomm sinn, sollt och Lëtzebuerg dat maachen. An deem Sënn do géif ech Iech dann eng Motioun depouéieren. Wannechgelift, Här President.

Motion 2

D'Chamber vun den Deputéierten

stellt fest, datt

– eng Rei vu Länneren schonn offiziell d'Enn vun der Covidpandemie erkläert hunn, dorënner och d'USA a Frankräich;

– och zu Lëtzebuerg d'Regierung an hire „Projets de loi“ d'Ophiewe vu praktesch alle Precautionsmoossname proposéiert an datt een dowéinst dovun ausgoe muss, datt och si keng Pandemie-Situatioun méi erkennt,

fuerdert d'Regierung op,

– wéi an anere Länner offiziell ze erklären, datt d'Covidpandemie eriwuer ass.

(s.) Jeff Engelen.

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Här Engelen.

M. Jeff Engelen (ADR) | Här President, d'Gestioun vun der Covidpandemie huet mënschleche wéi och ekonomesch Schued hannerlooss. Ech wëll hei just e puer pertinent Beispiller ervirhiewen: Eis Grondrechter goufe verletzt. Grenze goufen zougemaach an d'Leit konnte sech net fräi beweegen. Eenzel Leit hunn hire Beruff an hir Existenz verluer. Eenzel Leit, déi krank oder um Liewensenn ukomm sinn, hu mussen eleng oder isoléiert stierwen, ouni hirer Famill kënnen Äddi ze soen. Et huet sech och erausgestallt, datt eise Gesondheetssystem net op esou Fäll virbereet ass. Mir hunn eng Aart Zwouklassegesellschaft geschafen, wou déi Leit eng méi Rechter hate wéi déi aner. Déi, déi der Impfung géintiwwer e bësse méi skeptesch waren, goufen zum Deel diffamiéiert an diskriminéiert.

Kuerz gesot, mir müssen déi Zäit objektiv opschaffen: Wéi eng Decisiounen ware gerechtfertigt a wéi eng net? Wat waren déi mënschlech, ekonomesch an och finanziell Konsequenzen vun all dësen Decisiounen? Dat a viles méi muss objektiv gekläert ginn. Duerfir wëll ech eng Resolutioun abréngen, wou mer wirklech eng onofhängeg Ënnersuchungskommission fuerderen. Dës Kommission soll dann eiser Meenung no ënnert der Autoritéit vun der Chamber schaffen. Wannechgelift, Här President.

Résolution 1

D'Chamber vun den Deputéierten

stellt fest, datt

– d'Gestioun vun der Covidkris zu Lëtzebuerg vill Froen opwerft, z. B. am Hëllef op de Respekt vun de Grondrechten, den Zoustand vum Gesondheetsséktor, d'Resilienz vum Land am Krisefall, déi ekonomesch Konsequenzen vun der Kris a vill anerer méi;

– d'Regierung bis elo just eng Evaluatioun duerch d'OECD maache gelooss huet,

ass der Meenung, datt

– eng wirklech onofhängeg Evaluatioun sollt gemaach ginn, an där national an auslännesch Experte vertrauede sinn, wéi och Verrieder vu verschidde medezinnesche Fachrichtungen, Verrieder aus der Ekonomie an aus der Zivilgesellschaft, inklusiv den Impfskeptiker, fir eng méiglechst komplett an objektiv Evaluatioun ze erméiglechen, decidéiert,

– de Bureau ze beoptragen, eng vollkommen onofhängeg Ënnersuchungskommission iwwer d'Gestioun vun der Covidkris vun der Regierung ze schaffen an der Chamber bis de 15. September 2023 e Rapport virzeleeën;

– derfir ze suergen, datt déi Kommission en ongeheernten Zougank op all Sourcen an Dokumenter kritt (mat Ausnam natierlech vum Secret médical).

(s.) Jeff Engelen.

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Här Engelen.

M. Jeff Engelen (ADR) | An dëser Ënnersuchungskommission sollen all déi fir d'Covidsituatioun representativ Acteuren zu Wuert kommen. Et sollen dodran national an auslännesch Experte vertrauede sinn, wéi och Verrieder vu verschidde medezinnesche

Fachrichtungen. Och solle Verrieder aus der Ekonomie an aus der Zivilgesellschaft vertrauede sinn, inklusiv deene Leit, déi der Impfung méi kritesch géigeniwwerstoungen.

M. Fernand Kartheiser (ADR) | Très bien!

M. Jeff Engelen (ADR) | Nëmme esou kënne mer eng objektiv a komplett Evaluatioun garantéieren. Dës objektiv Analys wär ganz sécher eng gutt Stäip fir e spéidiert Pandemiegesezt, wat mer och scho méi laang gefuerdert hunn. Duerfir géif ech och an deem Sënn eng Motioun hannerleeën.

Motion 3

D'Chamber vun den Deputéierten

stellt fest, datt

– d'Regierung e Gesetzesprojekt iwwer eng Covidimpfpflicht virbereet huet;

– datt a ville Länner schonn offiziell erkläert gouf, datt d'Covidpandemie eriwuer ass an datt och zu Lëtzebuerg praktesch all Schutzmoossnamen opgehuewe goufen;

– eng Impfpflicht d'Recht vun de Leit, fir iwwer hiren eegene Kierper ze verfügen, a Fro stellt;

– national ewéi och international eng grouss Diskussion iwwer déi heefeg an zum Deel ganz gravéierend Impfschied duerch Covidimpfungen entstanen ass,

ass der Meenung, datt

– esou eng Impfpflicht net ze verrieden ass,

fuerdert d'Regierung op,

– definitiv all Virbereedungsarbechte fir e Covidimpfpflicht-Gesetz ze stoppen.

(s.) Jeff Engelen.

M. Fernand Etgen, Président | Merci.

M. Jeff Engelen (ADR) | Et ass och ubruecht an dëser Zäit, d'Virbereedungsarbechten zur Impfpflicht ze stoppen. Ech mengen, dat bräichte mer och net méi. Duerfir hu mer dat och an dëser Motioun, déi ech elo grad deponéiert hunn, gefrot.

Well mer de Wee erëm zrëck an d'Normalitéit begrëissen, stëmme mer dëst Gesetz natierlech mat. Ech soen Iech Merci fir Är Opmierksamkeet.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools, Här Engelen. An den nächsten ageschriwwene Riedner ass déi honorabel Madamm Nathalie Oberweis. Madamm Oberweis, Dir hutt d'Wuert.

Mme Nathalie Oberweis (déi Lénk) | Merci, Här President. Merci och dem Rapporteur fir säin 30. a méi erliichterte Rapport. Jo, an natierlech si mir och all erliichtert. An ech muss soen, et ass och richtig, dass et erlaabt bleift – mir haten déi Diskussioun an der Kommission –, dass een d'Maske ka weiderhin undinn. Well ech mengen, et muss ee jo ëmmer erëm soen: Et gëtt jo ëmmer nach ganz vill Leit – an dat gesäit een och, wann een dobaussen ënnerwee ass –, déi gäre Masken undinn, well se sech méi sécher spieren. An ech mengen, dat muss einfach jiddwerengem fräi iwwerlooss ginn, wann ee sech vulnerabel spiert, dass ee sech kann esou schützen. Dofir ass dat scho richtig, dass dat esou méiglech bleift.

Mat dësem Gesetz huet een dann effektiv d'Gefill, dass d'Pandemie e wéineg der Vergaangenheet ugehéiert, woubäi ech mech hidd, datt esou ze deklaréieren. Ech soen: „Et huet een d'Impressioun“, well et bleift jo quasi näischt bestoe vun de Moossnamen.

Et huet een e bëssen d'Gefill, wéi wann d'Covidpandemie e bëssen Dram gewiescht wier beim Erënnere un d'Angscht vu vulnerabele Leit, mee och beim

Erënneren un den Drock op d'Spidolspersonal, mee och beim Erënneren un déi vill onverhältnisméisseg an onnovollzéibar diskriminatoirech Moosnamen, déi et dach awer och gouf.

Mir froen eis dann awer och haut: Wat sinn dann d'Léieren, déi mer aus der Pandemie mathuelen? Well vill gouf jo awer am Ufank doriwwer geschwat an ech mengen, net vill huele mer mat vu Léieren. Schnell ass dat vergiess ginn. Mee mir hunn et net vergiess.

Mir all hei hunn am Ufank gesot, et misst ee Léieren zéien aus der Pandemie, ech erënneren drun: méi lues trieden, manner schnell wuessen, manner schaffen, méi Zäit hu fir déi wichteg Saachen, fir déi wichteg Leit, de Weltwirtschaftssystem a seng international interkonnectéiert Handelsstréim hanterfroen, erëm méi lokal a saisonal ubauen a produzéieren, manner an d'Natur agräifen a se manner ausbeuten an dofir vläicht manner Quantitéit, mee méi Qualitéit am Liewen hunn, méi resilient lokal ekonomesch Circuiten opbauen an dofir manner ofhängeg si vun op der anerer Säit vun der Welt produziéierte Gidder – Stéchwuert „Resilienz“ –, an esou virun.

Mee virun allem bräichte mer als alleréischts e bree-den, éierlechen, éffentlechen a kontradiktoreschen Debat iwwert dat, wat déi lescht dräi Joer passéiert ass, well dee gouf et net wierklech. Et gouf nëmmen iwwert déi eng an déi aner hiergefall, an zu kengem Moment ass awer matenee wierklech geschwat ginn.

Dofir fuerderen ech dann och mat der Patientevertriedung, déi dat och an engem oppene Bréif gefuerdert huet, eng national onofhängeg Kommissioun, déi réckbléckend schafft an eng Rei Froen opschaft, wéi zum Beispill d'Moosname kritesch ze hannerfroen, se op hir Proportionalitéit an Effikassitéit ze ënnersichen, mee och zum Beispill d'Covidcertificaten an d'QR-Coden op hir diskriminéierend Auswierkungen ze ënnersichen.

En éffentleche kontradiktoreschen Debat tëscht den Experten – an net just deene fënneg, déi quasi enger Meenung waren – gouf et net wierklech. An ech mengen awer, dass een dat muss kënnen aushalen an enger Demokratie, dass mer esou en Debat hunn, wou mer net all enger Meenung sinn.

Et ass néideg, dass mer esou een Debat hunn, fir d'Vertrauen an d'Demokratie, mee och an d'Politick erëm hierzestellen, awer och d'Vertrauen an de Gesondheetssystem erëm hierzestellen.

Ech muss dann och éierlech soen: Ech fannen et zimmlech onverschämmt vun engem vun der Regierung agesat Expert, dee quasi der Ministesch d'Schold gëtt un de Covidoudegen, wann ech dat esou soe kann.

Plusieurs voix | Très bien!

Une voix | All Respekt!

Mme Nathalie Oberweis (déi Lénk) | Et ass ni gutt, wann ee mengt, et hätt een d'Wourecht gepléckt. An do sinn nawell e puer Leit, déi dat mengen. A wann een deenen ze vill Muecht gëtt, muss ech soen, ass dat geféierlech. Gottseidank ass d'Regierung deene Leit net nogelaf an hirer Recommandatioun, eng Impfflicht ze maachen, mee voilà!

Nach ee Punkt da ganz kloer: D'Impfung war an eisen Ae ganz wichteg an ech muss ganz kloer soen, ouni d'Impfung wäre mer warscheinlech net do, wou mer haut sinn.

Mee et muss een awer och kloer soen, dass e bësselchen den Elefant am Raum, iwwert dee geschwat gëtt, déi – trotzdeem rar, mee awer, et gëtt se – Niewewierkungen an och Impfschied sinn. Et muss ee jo

awer feststellen, dass et och do keng wierklech éffentlech Diskussioun gëtt. A wann, da gëtt ee schnell als „Schwurbler“ ofgestempelt. An Dir wësst, wéi vill ech mech géint dës Terminologie wieren.

Et muss een éierlech soen, dass all Medikament an all Impfstoff ëmmer Niewewierkunge kann hunn. A bis virun der Pandemie war et kee Problem, esou eppes ze soen, mee mat de Covidimpfstoffen kann een esou eppes op eemol net méi soen. Mee wat ass dat da fir eng Omertà? Natierlech gëtt et Mënschen, déi sech impfe gelooss hunn an déi leider Gottes awer och Schied behalen hunn. A och wann et rar ass, muss een dës Mënschen awer och héieren an eescht huelen.

An do hätt ech dann och e puer Froen dozou. Ginn d'Impfschied genuch erfaasst? Froen un d'Ministesch, natierlech. Wéi vill Impfschied – voilà, ech soen net, dass et där eng Tonn gëtt, mee ech mengen, et muss een awer kënnen driwwer schwätzen – gi vun den Dokterinnen erfaasst an deklaréiert? Déi Fro, déi am Raum steet – et schéngt jo, wéi wann et ëmmer erëm virkéim, dass Dokterinnen Impfschied eeben net deklaréieren. Dat mécht jo den Dokter eventuell. Dat kann awer och de Patient maachen. Mee anscheinend ass et dann och zum Deel esou, dass et kee Code an der Nomenclature gëtt an den Dokter net dofir remuneréiert gëtt, wann en déi Zäit investéiert, fir dat ze deklaréieren. Do wär dann emol eng Fro: Wéi vill esou Deklaratiounen gëtt et? A wat ass eventuell do de Problem, dass der net genuch deklaréiert ginn?

Et ass jo esou, dass net just den Dokter, mee och de Patient et kann deklaréieren iwwer e Formulaire op guichet.lu. Do wier meng Fro: Wéi geet de Service vun der Pharmacovigilance vun der Santé mat deenen Deklaratiounen ëm? Wéi ass do de Suivi? A wéi ginn dës Deklaratiounen dokumentéiert?

Et wier des Weideren eventuell wichteg – oder et kéint een drun denken –, eng Informatiounscampagne zum Fait, dass ee selwer kann Impfschied deklaréieren, ze maachen, fir dass d'Leit wëssen, wéi een dat ka maachen.

An dann nach eng Fro, ob et dann och e Programm eventuell gëtt iwwert déi laangwiereg Niewewierkungen, och wa se seele sinn. Et gëtt jo esou e Programm fir de Long-Covid, also fir d'Long-Covid-Patienten. Dann ass d'Fro, ob et och esou e Programm gëtt fir Mënschen, déi eebe laangwiereg Niewewierkungen hu vun dëser Impfung. A ginn dës Mënschen indemniséiert? Ech hat jo do eng Question parlementaire gestallt. Ech krut gesot, et géif e Gesetz ginn, wat effektiv eventuell Indemnisationen géif virgesinn am Fall vun enger graver Niewewierkung, also u sech engem Impfschied an deem Fall.

An dann eng lescht Fro och un d'Ministesch: Ass eppes virgesi wéi eng „Post-Vax-Ambulanz“? Dat gëtt et an Däitschland, also d'Uniklinik vu Marburg schafft op esou engem Projet. Dat ass eng „Ambulanz“ – ënner Guillemeten, well et ass, mengen ech, net wierklech eng Ambulanz, mee éischer esou eng Ulafstell –, wou Leit sech kënnen informéieren, echangéieren a wou se e professionelle medezinnesche Suivi kréien. An esou ginn och déi Patienten, déi jo dann eeben net laangwiereg Covidschied, mee Impfschied hunn, deenen hir Symptomer awer anscheinend ganz oft ännere sinn, suivéiert an esou gëtt dee Phenomeen och besser erkannt. Dofir meng Fro, ob et esou e Projet zu Lëtzebuerg gëtt.

Villmools merci.

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools, Mammad Oberweis. An de leschten ageschriwwene Riedner ass den honorabelen Här Sven Clement. Här Clement, Dir hutt d'Wuert.

M. Sven Clement (Piraten) | Merci, Här President. Léif Kolleginnen a Kollegen, mat dem neie Covid-gesetz komme mer quasi zrëck an eng Zäit viru Covid. Bal op den Dag virun dräi Joer, fir genau ze sinn, den 22. Mäerz 2020, hu mer hei an der Chamber den État de crise validéiert, an dräi Joer a fënneg Deeg nom Declenchement vu genau deem duerch de Règlement grand-ducal.

De Virus ass zwar nach ëmmer do, awer net méi an deem Ausmooss, wéi dat déi lescht Joren de Fall war. Déi lescht grouss Mesüre ginn dowéinst mat deem heite Gesetz opgehuewen. 1.096 Deeg no dem éischte Vott heibanne kënnen mer dann hoffentlich de virleefeg leschte Vott huelen. Dat heescht, dass mer an der Moyenne bal all 35 Deeg e Vott heibannen haten zu engem Covidgesetz. Dat ass relativ impressionant. Wann ee bedenkt, wéi seelen aner Gesetzer ofgeännert ginn, sou hu mer déi lescht Joren u sech intensiv ëmmer erëm, deelweis an engem ganz muscléierten Rhythmus, Gesetzer gestëmmt, fir op eng ëmmer erëm ännernd Situatioun ze reagéieren; eng Situatioun, wou mer u sech ni woussten, wat hannert där nächster Kéier géif kommen, wou mer wierklech – an ech hunn dat e puermol a menge Riede gesot –, „navigation à vue“ gemaach hunn, an dat an enger Situatioun, wou relativ vill Niwwel war. Dat ass eppes, wat net nëmmen um Mier, mee och an der Politik heiansdo ka schifgoen. A mir haten u sech Chance, dass et net schifgaangen ass. Mir hate Chance, dass mer u sech gutt duerch den Niwwel koumen.

Wat d'Gesetz ugeet, wäerte mer dat natierlech mat Freed matstëmme, déi Mesüeren opzehiewen. An och vill Biergerinnen a Bierger wäerten dës Gesetzesännerung sécherlech mat Freed ophuelen. Et ass eng gutt Saach, dass dës Mesüeren ofgeschafft ginn, well se sinn an der aktueller Situatioun – an ech betounen dat: an der aktueller Situatioun! – net méi ubruecht.

Mir begrëssen et awer och ausdrécklech, dass et awer weiderhi wäert méiglech bleiwen, ënner gewëssene Konditiounen eng Mask unzedoen. Datt d'Masken net nëmme viru Covid kënnen schützen, ass jo méttlerweil ausräichend beluecht.

(Interruption)

Et gëtt nach ëmmer vulnerabel Leit, déi sech mat enger Mask viru Covid oder aneren ustiechende Krankheete wëlle protegéieren. A Verschiddener mussen sech souguer protegéieren, well se eeben immuno..., well se Problemer mam Immunsystem hunn. Ech sollt mer keng esou komplizéiert Wieder a meng Riede schreiwen, dann ass et och méi einfach, se ze halen.

(Hilarité)

An dofir muss et och weiderhi méiglech sinn, ouni dass dës Persounen, déi eng Mask undinn, géint d'Vermummungsverbueth verstoussen. D'Ministesch huet jo och schonn ewell ugedeit, dass mer kéinten am Code pénal op déi Pist goen, fir an Zukunft de Code pénal dohigeehend ze änneren, dass eng Masque médicale net méi zum Vermummungsverbueth géif gehéieren.

Wichteg wier et och, dass Leit, déi krank sinn, eeben och weiderhin drop zrëckgräifen, net nëmme kënnen drop zrëckgräifen, mee och weiderhin drop zrëckgräifen, fir Leit an hirem Ëmfeld net unzustiechen. An heiansdo muss ee jo da vläicht e bësse méi wäit kucken a kucken, wéi Leit an Asien dat schonn zënter Joerzénge maachen, an u sech aus Respekt géigeniwwer eise Matbiergerinnen a Matbierger heiansdo den Deconfort vun enger Mask erdroen, well mer grad krank sinn, well mer eis grad net gutt fillen an dofir da vläicht anerer net ustiechen. Esou kéint ee sécherlech och eise Gesondheetssystem, grad am Wanter, wann eng ganz Rei Virussen am Land ënnerwee sinn, e

bëssen entlaaschten, well eventuell manner Leit sech mat enger Gripp oder soss engem Virus ustiechen.

An ech kann aus perséinlecher Erfahrung soen: Ech wär dës Wanter ganz frou gewiescht, wann e puer méi Leit virun ustiechende Viruserkrankunge Respekt gehat hätten. Dann hätt ech net misse mat menger klenger Duechter vu 16 Méint an der Urgence sëtze mat RSV, well et sech eeben ugestach hat vu Leit, et kann een nëmmen dervun ausgoen, déi de Virus haten an e weiderginn hunn. A warscheinlech hätt eng Mask do eng Ustiechung verhënnert.

A jo, et hätt sech warscheinlech och nach vill manner Leit mat Covid ugestach, wann d'Maskendroen dann och vu jiddwerengem ëmmer ganz verstane gi wier.

An da kommen ech op ee leschte Punkt, Här President – a pardon, wann ech zéng Sekonnen driwwer ginn. Ech hunn deene Rieden elo nogelauschert vu menge Virriednerinnen a Virriedner. An do hunn ech da Froen héieren, wou ech ... Also, ech hu virdu gesot: Mir hunn elo 30 Gesetzer gestëmmt. Mir stëmmen dat 30. Mir hunn eis 1.096 Deeg mam Covid-19 heibanne befaasst. Mir haten eng onzieleg Unzuel u Sëtze vum der Kommissioun. An ech weess net, wéi oft, zum Beispill, déi Fro vum der Pharmacovigilance beäntwert gouf, wéi oft mer déi Rapporten heibannen zerpléckt hunn, well se stinn online. Ech weess net méi, wéi oft mer déi Fro ... An da wonnert et mech, wann ech heibannen héieren: „Ech hunn héieren, datt et kee Code gëtt.“ Ech mengen, mir hu mindestens an dräi Séance-plénières heibannen dovunner geschwat, datt et dee Code net gëtt, mee datt natierlech d'Dokteren dat am Kader vum enger Consultatioun kënne maachen.

(Interruption)

Ech weess net, wéi oft mer heibannen iwwert d'Zuele geschwat hunn an datt grad d'Niewewierkung vum der Covid-19-Impfung warscheinlech déi waren, déi am meeschte vum allen Impfungen deklaréiert goufen. Et gëtt keng aner Impfung, wou esou vill Deklaratiounen gemaach goufe wéi bei der Covid-19-Impfung.

(Interruption)

An dat fänkt u mat „Ech hat e bëssen den Aarm wéi“ – jo dat hat ech och allkéiers, wéi ech d'Impfung oder de Booster krut – oder „Ech hat Kappwéi“ oder „Ech hat Féiwer.“ Dat sinn awer natierlech keng schlëmm Niewewierkungen a si bei enger Impfung ze erwaarden.

An da muss ee sech awer wierklech soen: Wann dann d'Froen hei bei der 30. Iteratioun nach eng Kéier gestallt ginn, déi elo scho fir d'fënneft, sech, siwënt beäntwert goufen, da froen ech wierklech, wéi seriö Verschiddener d'Parlament hei huelen!

Ech soen Iech Merci.

M. Marc Goergen (Piraten) | Ganz gutt!

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools, Här Clement.

D'Regierung huet d'Wuert, d'Madamm Vizepremier a Gesondheitsministesch Paulette Lenert.

Prise de position du Gouvernement

Mme Paulette Lenert, Ministre de la Santé | Merci, Här President. A virop och e grouse Merci fir den 32. ausféierleche Rapport vum Mars Di Bartolomeo. Fir mäin Deel kann ech Iech soen: Ech wäert keng Entzugescheinungen hunn, wann dat heiten eng Kéier definitiv eriwuer ass, an ech wënschen déi och kengem vum Iech. Ech mengen, mir sinn allegueren erliichtert, dass mer haut do stinn, wou mer stinn.

Et ass gesot ginn: Mir si quasi op den Dag près dräi Joer méi spéit wéi deemools, wou den État d'urgence

an eise Land ausgeruff ginn ass. Mir waren allegueren, muss een, mengen ech, éierlech zouginn, an enger Schockstarre wéinst deem, wat geschitt ass – awer net direkt.

Ech géif gären haut och eng Kéier drun erënneren, dass, wéi mer esou schnell reagéiert hunn, immens vill Skepsis och war. Et ass ganz schnell gaangen. Vill Leit ware sech guer net bewosst, wat d'Ausmooss vum deem war, wat komm ass. Ech hunn de Sproch – dann huelen ech deen diplomateschen – „Hu mir se nach all? Et ass just eng Gripp!“ ech weess net wéi oft héieren déi Zäit. An dat ass nach déi fein Versioun.

Jo, et wouss een net, wat géif kommen. Kuerz drop si mer et gewuer ginn. Et ass esou séier gaangen, ganz vill Länner si reegelrecht schachmatt gesat ginn, well se net schnell genuch reagéiert hunn. Ech denken, kommt, mir kucken iwwert den Atlantik an Amerika, England, Italien, de Grand Est bei eis. Et huet ee gesinn, dass ee Recht hat, schnell ze handeln. Dat war ganz séier kloer.

An haut, no dräi Joer, hunn ech e bëssen dat selwecht Gefill. Haut ass et ... iergendwou gëtt sech gefrot: „Jo, war dat dann esou schlëmm?“ Wann ee kuckt, wat an de soziale Medien zirkuléiert, schockéiert et mech e bësschen. Haut ass d'Ursach warscheinlech, dass de Mënsch vergësst. Elo läit et zréck an et ass ee sech dem Ausmooss einfach net méi bewosst. Mir erënneren eis net méi drun. Dertëscht louchen awer dräi Joer!

Mir erënneren eis net méi drun. Dertëscht louchen awer dräi Joer, an dat ass gesot ginn. Wann ech déi Stonnen huelen, ech hunn dat ni zesummegerechent, wivill Deeg mer hei zesumme verbruecht hunn, mee ganz vill!

Mir hu musse ganz vill Decisiounen huelen. Mir hunn net lauter nei Gesetzer ugeho, mee effektiv besteeëder ëmmer erëm an ëmmer erëm ugepasst un d'Realitéit, un nei Erkenntnisser, déi een hat, un d'Situatioun, wéi se evoluéiert huet.

Dat war eng Zäit, wou vill Decisiounen ganz schnell hu misse geholl ginn. Et ass virdu reveléiert ginn, dass d'Chamber vläicht net ëmmer déi néideg Zäit hat, dat richteg ze iwwerpräwen. Ben, natierlech, och op Regierungssäit hate mir net déi néideg Zäit. Mir hunn, gedriwwen vum engem Virus, dee sech schnell developéiert huet, dee mutéiert huet, musse schnell handeln, jiddwereen, an dat ass sécher ni an der Perfektioun, an dofir ass och eng ganz grouss Wichtigkeet haut an der Opaarbechtung vum der ganzer Zäit.

Fakt ass, dass mir déi ganz Zäit iwwer eng Balance gesicht hunn hei zu Lëtzebuerg tëschent genuch maachen an awer och net ze vill maachen. Dat ass en Equilibre, deen eis beweegt huet déi Zäit iwwer, eis alleguer zesummen. An ech denken, dass et och haut fir mech de Moment ass, fir jiddwerengem do Merci ze soe fir déi konstruktiv Zesummenaarbecht iwwer all déi Joren.

Eis Strategie, eise Plang, dee mer vum Ufank un hatten, ass am Endeffekt opgaangen no dräi Joer. Wat war dat? Ech wëll drun erënneren. Fir d'éischt hu mer einfach missen duerchhalen. Mir waren ongeschützt vis-à-vis vum deem Virus. Mir hunn duerchgehalen iwwer Distanzreegelen, iwwer Masken, iwwer Beweegungsaschränkungen, fir en ze drosselen a senger Zirkulatioun.

Duerno hu mir ganz staark op d'Impfe gesat, wou d'ganz Land ganz gutt matgemaach huet. Et ass dat, wat mir eis erwaart hunn, dass no an no duerch d'Impfung eben dee Schutz kéim. Dat heescht net, dass de Virus fort ass, mee mir sinn einfach besser opgestallt insgesamt an en trëfft eis net méi esou.

Doduerch ass de Risiko erofgaange bis op dee Punkt, wou mer haut sinn, wou ee ka rouege Gewëssens soen: Och wann de Virus nach staark zirkuléiert, en trëfft eis net méi! Déi staark Verleef sinn net einfach net méi existent, mee esou geréng, dass et tragbar ass, dës Krankheet wéi eng aner Krankheet ze behandeln. Mir hunn net méi dee Risiko vum enger akuter Iwwerlaaschtung vum eise Gesondheetssystem. Et ass deen, deen eis déi ganzen Zäit Suerge gemaach huet. Et ass deen, dee mir wollten evitéieren a kleng halen.

Mir kucken also zréck op eng schwierig Zäit mat villen Diskussiounen, op vill Efforten, déi gemaach gi sinn, op e Gesondheetssektor, deen nach ëmmer markéiert ass a ganz Europa, net nëmme bei eis. D'Leit hunn alles ginn, wat se konnten, vill méi, wéi se konnten. Ech mengen, den Term „Burnout“, wou ee laang gebrannt huet iwwer Joren, dee passt hei ganz gutt. D'Leit sinn ausgebrannt, a si hu vill Ofgäng, brief, nei Probleemer, déi sech stellen. Eis Gedanke sollen haut bei deene sinn, déi schwéier Schicksaler haten an dëser Kris. Déi dräi Joer hu vill Affer gefuerdert, vill Leit hunn hiert Liewe gelooss, vill Leit hu Schied – Long-Covid ass erwänt ginn. Och bei hinne sollen eis Gedanken sinn, si sinn nach guer net all derduerch.

Mir hu Leit, déi hir Existenz verluer hunn. Mir hu villes, wat net schéin ass, op dat mer hei zréckkucken. An et ass och net ofgeschloss. Mir schaffen nach ëmmer un dëser Pandemie. Ech géif gär betounen, dass mer nieft der akuter Phas, wou mer geréiert hunn, natierlech ganz vill Efforten haut drop setzen ze evaluéieren. Mir hunn Evaluatiounsexercisen hannert eis, esou eppes mobiliséiert d'Verwaltungen ganz staark. Mir schaffen un engem internationalen Traité „Pandemie“. Mir schaffen an Europa.

Et sinn nei Institutiounen entstanden. Eng HERA (ndlr: European Health Emergency Preparedness and Response Authority) ass entstanden. Bei eis sinn nei Services entstanden an der Dauer, fir déi sougenannt „preparedness“ ze verankeren, fir sech an der Dauer domadder ze befaassen. Mir schaffen un engem legale Kader, selbstverständlech mat deem néidege Recul. Mir si gutt mat eise Gesetz hei derduerchkom, dat huet ons och d'ailleurs ausgezechent, mat enger staarker Implikatioun vum dëser Chamber, wat zum sozialen Zesummenhalt ganz staark bäigedroen huet a mengen An. An dat anert si mir och amgaang ze maachen.

Selbstverständlech kucke mer Evaluatiounen vum de Mesuren, déi lafen, an ech si vu menger Säit aus absolutt oppen, och deen Exercice hei am Land ze maachen, wëssend, dass eis Zuele méi kleng sinn. Dee richtegen Opschluss kritt een do och am Globalen. Et sinn iwwerall änlech Mesure geholl ginn, an et ass selbstverständlech wichteg, dat ze suivéieren.

Ech géif gären hei nach ofschléisse mat engem grouse Merci och un déi Lëtzeburger Wëssenschaftler. Et ass eng Auszechnung un eis Covid-19-Taskforce gaange vum der „Science for Society Foundation“, do ass eis Covid-19-Taskforce elo zent ausgezechent ginn – ech mengen, zu Recht. Si hu sech ganz, ganz schnell och zesumme fonnt, sämtlech Wëssenschaftler. E ganze Gremium huet sech zesumme fonnt spontan. Si hunn eis ëmmer zur Säit gestanen duerch déi ganz Pandemie duerch. Dat war eng wäertvoll Aarbecht, déi geleescht ginn ass, déi oft vergiess gëtt. Och hinnen e grouse Merci.

An ofschléissend – ech wëll net ze vill Zäit huelen – nach eng Kéier en Appel och vu menger Säit op Rücksicht. Et ass net, well mir d'Moosnamen ophiewen, dass Covid net méi do ass. Et ass och net, well mir d'Moosnamen ophiewen, dass et Covid ni ginn ass. En

ass nach ëmmer do, déi aner Infektionskrankheiten och. Ech wënsche mer, dass mir alleguer draus geléiert hunn, e bësse méi Rücksicht ze huelen, wa mer erkaalt sinn, an net een deen aneren unzeschnuddelen an unzehauschten. Mir hunn déi Maske kennegeléiert, mir hunn Distanz kenne geléiert. Alles dat wäert eis och an Zukunft hëllefen, an ech wënschen eis, dass mir eis op alle Fall an esou engem Kontext net méi erëmgesinn.

Ech mengen, mir sinn dat Land, wou Dir als Chamber warscheinlech als eenzeg esou laang déi selwecht Persoun hei stoen hat, mam malteesesche Kollege si mir déi eenzeg Iwwerliwend. Ech freeë mech och doriwwer. Dat ass sécherlech op eng gutt Zesummenaarbecht zeréckzuféieren. Ech hoffen, dass mer eis allegueren erhole bleiwen an op anere Sujete kënne schaffen. Ech géif gär drun erënneren: Och vill aner wichteg Dossiere si leie bliwwen iwwer all déi Joren an elo geet et drëm, eng richteg Ponderatioun ze maachen, op deem ze schaffen, wat wierklech prioritär ass, an do steet viles un, wou mir eis nach mussen zesummesetzen an och weider gutt zesumme schaffen.

Ech soen Iech Merci.

A, vläicht e Wuert zu den Impfschied, ech hat déi Fro gestallt kritt. Ech fügen deem näischt méi bäi, d'Pharmacovigilance ass effektiv online. Déi Rapporten, do kënnt Dir Iech aliesen. Mir hunn, Stand haut, siwen Demandé fir Indemnisiatiounen erakritt. Ech géif och gären – effektiv gëtt dat oft vergiess – un déi Leit erënneren, déi en Impfschied hunn. Et ass ni gesot ginn, dass et keng Impfschied kéint ginn. All Medikament huet potenziell Niewewirkungen, selbstverständlech och eng Covid-19-Impfung, an och déi Leit sollen zu hirem kommen.

Mir hunn eng Prozedur, mir hunn hei zu Lëtzebuerg e Gesetz vum Joer 2000, e relativ rezent, wat dat virgesäit: Impfungen, déi vum Staat recommandéiert sinn oder obligatoresch gemaach sinn, wann do een zu Schued kënnt, wann ee säi Liewe verléiert, huet en e Recht op eng Indemniséierung. An dat sinn Demanden, déi bei eis erakommen.

Entre-temps sinn där eran. Déi sinn an der Beaarbechtung an do kann ech Iech assuréieren, dass dat mat deem néidege Seriö gemaach gëtt. Do gëtt normalerweis eng extern Expertis gefrot, fir de Schued anzeschätzen, an dat hält alles säi gudd La; enfin, asoufern een dat esou kann nennen. Fir déi Leit ass déi Situatioun net schéin an ech mengen, et ass eis Obligatioun als Gesellschaft, do ze sinn, fir si och ze entschiede fir dat, wat si dervuedroen hunn.

Ech géif Iech Merci soen.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools der Madamm Gesondheitsministesch Paulette Lenert. D'Diskussioun ass elo ofgeschloss.

Mir kommen elo zur Ofstëmmung iwwert de Projet de loi 8171. Den Text steet am Document parlementaire 8171³.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 8171 et dispense du second vote constitutionnel

D'Ofstëmmen fänkt un. Mir maachen elo de Vote par procuration. De Vott ass ofgeschloss.

De Projet de loi ass mat 60 Jo-Stëmmen eestëmmeg ugehall.

Ont voté oui : Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt épouse Kemp, MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Paul Galles, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mme Martine Hansen, MM. Max Hengel, Aly Kaes, Marc Lies, Mme Elisabeth Margue, M. Georges Mischo, Mme Octavie Modert,

MM. Laurent Mosar, Gilles Roth, Jean-Paul Schaaf, Marc Spautz, Serge Wilmes (par Mme Nancy Arendt épouse Kemp), Claude Wiseler et Michel Wolter ;

MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Frank Colabianchi, Fernand Etgen, Gusti Graas, Max Hahn, Mme Carole Hartmann, MM. Pim Knaff, Claude Lamberty et Mme Lydie Polfer (par M. Gusti Graas) ;

Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Dan Biancalana, Mmes Tess Burton, Francine Closener, MM. Yves Cruchten, Mars Di Bartolomeo, Mme Cécile Hemmen, M. Dan Kersch, Mme Lydia Mutsch et M. Carlo Weber ;

Mme Semiray Ahmedova, M. François Benoy, Mmes Djuna Bernard, Stéphanie Empain, Chantal Gary, M. Marc Hansen, Mme Josée Lorsché, M. Charles Margue et Mme Jessie Thill ;

MM. Jeff Engelen, Fernand Kartheiser, Fred Keup et Roy Reding (par M. Fernand Kartheiser) ;

MM. Sven Clement et Marc Goergen ;

Mmes Myriam Cecchetti et Nathalie Oberweis.

Freet d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Et ass also esou decidéiert.

Motions et résolution

Da komme mer nach zum Vott vun deenen dräi Motiounen an enger Resolutioun, déi deposéiert gi sinn.

Motion 1

Fir d'éischt Motioun Nummer 1, déi vum Här Claude Wiseler deposéiert ginn ass. Den Här Mars Di Bartolomeo freet d'Wuert.

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP), rapporteur | Merci, Här President. No Récksprouch mat de Kolleegeen hei op dëser Säit an och no Récksprouch mam Auteur vun der Motioun géife mer déi Motioun mat ënnerstëtzen. Den Auteur war och dermat d'accord, fir déi eng oder déi aner Modifikatioun ze maachen.

Beim drëtten Tiert géif et heeschen: „considérant la nécessité d'évaluer l'efficacité des différentes mesures.“ A beim véierte Paragraf géif et heeschen: „la nécessité, la proportionnalité respectivement le caractère de non-discrimination des mesures concernées“. „Légalité“ géife mir do ewechloossen, well mer soss kéinten de Verdacht opkomme loossen, dass mer illegal Saache gestëmmt hätten.

Wann ech dat richteg verstanen hunn, ass den Auteur och dermat d'accord, fir zousätzlech Ënnerschrëften op seng Motioun ze kréien. Dat wär dann eng Motioun, déi vun der Chamber géif gedroe ginn. Här Wiseler, hunn ech dat richteg verstanen?

M. Fernand Etgen, Président | Ech ginn d'Wuert un den Auteur vun der Motioun.

M. Claude Wiseler (CSV) | Dir hutt dat richteg verstanen. Ech sinn, éischters, d'accord mat deene Korrektiounen, déi hei gemaach gi sinn, dat ass ganz an der Rei. An esou vill Ënnerschrëften drop ewéi méiglech, dat ass ganz positiv.

Merci.

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools, Här Wiseler.

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP), rapporteur | Zesummen.

M. Fernand Etgen, Président | Ass d'Chamber d'accord, iwwert dës Motioun a main levée ofzestëmme? Nee, den Här Engelen wëllt nach d'Wuert ergräifen.

M. Jeff Engelen (ADR) | Jo, merci Här President, ganz kuerz. Déi Motioun geet eis, wann Der d'Resolutioun gelies hutt, net wäit genuch. Mir kënne se awer mat ënnerstëtzen. Ech wollt dat just bemierken. Merci.

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Här Engelen.

Motion 1 modifiée

La Chambre des Députés,

– constatant que toute une panoplie de mesures différentes ont été mises en place au cours des trois dernières années dans le cadre de la lutte contre le Covid ;

– considérant que de nombreuses mesures ont constitué une importante restriction des libertés garanties par la Constitution ;

– considérant la nécessité d'évaluer l'efficacité des différentes mesures ;

– considérant que la rapidité avec laquelle de nombreux projets de loi concernant la lutte contre le Covid ont été analysés et votés par la Chambre des Députés, ne permettant pas toujours une analyse en profondeur de la nécessité, de la proportionnalité, respectivement du caractère de non-discrimination des mesures concernées ;

– considérant que le Gouvernement doit tout mettre en œuvre, afin de tirer toutes les conséquences de la pandémie du Covid et d'être préparé le mieux possible dans le cas d'une éventuelle nouvelle épidémie,

invite le Gouvernement

– à demander à un groupe d'experts indépendants de faire une évaluation des différentes mesures prises dans le cadre de la lutte contre le Covid et à dresser un bilan étoffé et détaillé quant à leur efficacité, leur nécessité, leur proportionnalité ainsi qu'à leur caractère non discriminatoire ;

– à élaborer, dans les meilleurs délais, une « Loi pandémie » permettant, en cas d'une nouvelle épidémie ou pandémie, aux Institutions de l'État de réagir de façon rapide, efficace et proportionnelle dans un cadre précisément pré-défini.

(s.) Claude Wiseler, Gilles Baum, Sven Clement, Mars Di Bartolomeo, Jean-Marie Halsdorf, Martine Hansen, Max Hengel, Josée Lorsché, Nathalie Oberweis, Marc Spautz.

Vote sur la motion 1 modifiée

Wien d'accord ass mat dëser Motioun, dee soll d'Hand an d'Luucht hiewen.

Wien ass dergéint?

Wien enthält sech?

Domat ass d'Motioun Nummer 1 eestëmmeg ugehall.

Motion 2

Da kéime mer bei d'Motioun Nummer 2, déi vun der ADR-Sensibilitéit deposéiert ginn ass, déi freet, wéi an anere Länner offiziell ze erklären, datt d'Covidpandemie eriwuer ass. Den Här Mars Di Bartolomeo.

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP), rapporteur | Merci, Här President. Esou schéin dat och kléngt, géif ech mengen, mir sollten déi heite Motioun net unhuelen, well et vläicht dee falsche Message géif ginn. Anescht wéi aner Länner hu mir keng Gesetzgebung, déi elo offiziell eng Pandemie erkläert hätt. Den État de crise ass bei eis ausgelaf no dräi Méint. Duerno si mer an de Régime général erakomm, wou d'Parlament seng Verantwortung iwwerholl huet. A mir hunn elo déi lescht Restriktiounen ofgeschafft. Wa mer elo géife soen: „D'Pandemie ass eriwuer“, kéint de Message ukommen, de Virus wier fort. An dat wëlle mer net. De Virus ass nach ëmmer do. Also solle mer virsiichteg bleiwen, och wann déi explosiv Situatioun, deen Tsunami, net méi do ass. Mee et sinn awer nach kleng Nobrenner, oder kleng Wellen, déi iwwer eis

lassginn. Dofir géif ech also empfehlen, dës Motioun net unzehuelen.

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Här Di Bartolomeo. An dann huet den Här Sven Clement d'Wuert gefrot.

M. Sven Clement (Piraten) | Merci, Här President. Éischters emol kann ech dem Mars Di Bartolomeo hei nëmme Recht ginn, wann e seet: „Mir als Chamber hunn hei ni d'Pandemie deklaréiert.“ An och d'Regierung huet ni eng Deklaratioun gemaach, wou se gesot huet: „Mir sinn an engem État de pandémie.“ Si hätten dat och guer net kënnen maachen, vu datt et keng Base légale zu Lëtzebuerg gëtt. Et gëtt kee Pandemiesgesetz. Dat hu mer jo elo grad mat enger Motioun gestëmmt, datt mer d'Aarbechten un esou enger „Loi pandémie“ wëlle weiderdreiwen. Mee wann et keng Base légale gëtt, fir se ze deklaréieren, da gëtt et och keng Base légale, wéi d'Regierung kéint deklaréieren, datt se eriwuer wär.

Deen Eenzege, den Ament, Stand haut, deen no mengem Wësse kann esou eppes deklaréieren oder et fir den europäesche Raum géif maachen, wär den ECDC, deen dozou seng Äusserunge gemaach huet, oder, fir de globalen Niveau, d'OMS, oder fir déi, déi éischter anglophon sinn, d'WHO. Mee dat sinn déi Instanzen, déi hei eppes deklaréieren oder net, an dann ass et un eis als Chamber, déi legislativ Konsequenzen doräus ze zéien. A bei verschiddene Pandemien oder Epidemien maache mer eppes a bei anere maache mer näischt.

Ech wëll just drop hiweisen, datt d'WHO reegelméisseg Pandemien deklaréiert an dann erëm ophieft, Epidemien deklaréiert an dann erëm ophieft. Dat heescht awer net, datt mir allkéiers hei eng Motioun an der Chamber stëmmen, wou mer der WHO Recht ginn oder net. Ech mengen och net, datt dat eise Rôle ass. Eise Rôle ass et, wann et Lëtzebuerg betrëfft, gesetzlech tätég ze ginn. Dat hu mer viru fënnef Minutten gemaach, an dofir wäerte mir déi Motioun hei net matstëmmen, well se keng Base légale huet, op där se géif fousen.

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Här Clement. An da ginn ech d'Wuert weider un d'Madamm Nathalie Oberweis.

Mme Nathalie Oberweis (déi Lénk) | Merci, Här President. Also, wéi ech déi Motioun elo gelies hunn, hunn ech d'Gefühl – wéi soll ech soen? –, dass d'Deklaratiounen eigentlech och iwwerschätzt sinn.

An deem heite Fall hu mer elo ...

(Interruption)

Mee voilà! Mir hunn elo Moossnamen, mee de facto kënn et op d'Moossnamen un. Mir hunn hei e Gesetz gestëmmt, wou d'Moossname quasi all opgehuewe ginn. Et ass dat, wat zielt. Mir hunn eis un d'Realitéit ugepasst. E gëtt quasi keng Moossname méi an ech mengen, et ass dat, wat zielt. Mee ech géif mech awer och dofir hidden, elo ze deklaréieren ...

(Interruption)

Voilà, ech mengen net, dass mer eis dat kënnen umoossen. Mir wëssen net wirklech, wat nach kënn. Mir mengen, mir misste virsiichteg bleiwen. Dofir kënn mir dat hei och elo net esou matdroen, och wann et ganz sympathesch ass. Mee dat kléngt e bëssen ze vill einfach, fir einfach ze deklaréieren, dass d'Pandemie eriwuer ass. Ech mengen, dat entwuscht eiser Kontroll e weëneg. Voilà, ech mengen net, dass mer dat kënnen maachen.

Merci.

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Madamm Oberweis. An dann ass et um Här Claude Wiseler.

M. Claude Wiseler (CSV) | Jo, ech widderhuelen elo net déi selwecht Argumentatioun wéi déi dräi Virriedner, déi ech awer deelen. Mir hu virun dräi Joer eng Rei Moossnamen agefouert, mee elo dräi Joer duerno schafe mer se of. Dat ass der Chamber hir Roll. Dat hu mer elo gemaach an dat geet eis duer.

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Här Wiseler.

Ech mengen, da kënnen mer elo zum Vott vun der Motioun Nummer 2 kommen.

Vote sur la motion 2

D'Ofstëmme fänkt un. Mir maachen elo de Vote par procuration. De Vott ass ofgeschloss.

D'Motioun Nummer 2 ass bei 4 Jo-Stëmmen, 54 Nee-Stëmmen an 2 Abstentionen ofgeleent.

Ont voté oui : MM. Jeff Engelen, Fernand Kartheiser, Fred Keup et Roy Reding (par M. Fernand Kartheiser).

Ont voté non : Mmes Diane Aehm, Nancy Arendt épouse Kemp, MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Paul Galles, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mme Martine Hansen, MM. Max Hengel, Aly Kaes, Marc Lies, Mme Elisabeth Margue, M. Georges Mischo, Mme Octavie Modert, MM. Laurent Mosar, Gilles Roth, Jean-Paul Schaaf, Marc Spautz, Serge Wilmes (par M. Laurent Mosar), Claude Wiseler et Michel Wolter ;

MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Frank Colabianchi, Fernand Etgen, Gusty Graas, Max Hahn, Mme Carole Hartmann, MM. Pim Knaff, Claude Lamberty et Mme Lydie Polfer (par M. Gusty Graas) ;

Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Dan Biancalana, Mmes Tess Burton, Francine Closener, MM. Yves Cruchten, Mars Di Bartolomeo, Mme Cécile Hemmen, M. Dan Kersch, Mme Lydia Mutsch et M. Carlo Weber ;

Mme Semiray Ahmedova, M. François Benoy, Mmes Djuna Bernard, Stéphanie Empain, Chantal Gary, M. Marc Hansen, Mme Josée Lorsché, M. Charles Margue et Mme Jessie Thill ;

MM. Sven Clement et Marc Goergen.

Se sont abstenues : Mmes Myriam Cecchetti et Nathalie Oberweis.

Motion 3

Da komme mer zur Motioun Nummer 3, déi freet, datt definitiv all Virbereedungsarbechte fir e Covid-impflichtgesetz solle gestoppt ginn. Wie wëllt nach d'Wuert zu dëser Motioun ergräifen? Den Här Mars Di Bartolomeo.

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP), rapporteur | Merci, Här President. Et si Viraarbechte gemaach ginn. Dee Projet ass net deponéiert ginn. Dee Projet, dee sollt prett si fir de Fall, wou een eng Kéier eng Impfflicht géif brauchen. Dat ass am Moment wirklech net de Fall. An ech gesinn net de Grond, firwat dass d'Regierung elo eppes, wat se am Tirang huet a virbereet huet „für alle Fälle“, soll an de Schredder geheien. An dann herno, wann d'Situatioun erëm eng Kéier sech géif presentéieren, da géif d'Regierung de Reproche gemaach kréien, net virbereet ze sinn.

Wéi gesot, am Moment ass keen, deen envisagéiert, eng Impfflicht am Rame vun dëser Pandemie ze maachen. Mee mir hunn et erlieft: Dat, wat mer net gleeft hätten, wann een eis dat gesot hätten, ass komm, mat enger Wucht, wéi mer eis et net konnte virstellen, e reegelerchten Tsunami mat ëmmerhin 1.200 Mënschen, déi hiert Liewe gelooss hunn, anerer, déi länger krank sinn. Also, „gouverner, c'est prévoir“, an et soll een der Regierung kee Reproche maachen, wa

se hei dee „prévoir“ mécht. An dofir leene mer, jiddelfalls eis Fraktioun, déi dote Motioun of.

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Här Di Bartolomeo. An da geet d'Wuert un den Här Sven Clement.

M. Sven Clement (Piraten) | Merci, Här President. Bon, ech hunn eng liicht méi nuancéiert Positioun dozou wéi de Kollege Mars Di Bartolomeo.

Mir hunn heibanne reegelméisseg gesot, datt fir d'Piraten eng Impfflicht net ze verrieden ass. Ech fannen dofir u sech op den éischte Bléck d'Motioun ganz sympathesch, bon, virun allem, well net gefuerdert gëtt, datt d'Virbereedunge réckgängeg gemaach solle ginn. Et gëtt also net gefrot, fir en Text, dee schonn do ass, an de Schredder ze stiechen. Et gëtt éischter gesot, et soll net weider un engem Text geschafft ginn. Mee ech ginn haut dervun aus, datt de Ministère Besseres ze dinn huet wéi un engem Text ze schaffen, fir dee se selwer am Moment keng Sënnhaftegkeet gesinn.

Ech muss awer soen, datt mer d'Motioun, esou wéi se elo do steet, och net kënnen matstëmmen, an dat hunn ech virun a menger Ried kloergemaach: Dat ass de véierte Considerant, wou ech nach deelen, datt et eng national an international Diskussioun iwwer Impfschied gëtt, mee iwwert déi heefeg an zum Deel ganz gravéierend Impfschied, ech mengen, do huet d'Madamm Ministesch virun d'Zuel gesot, wéi vill Leit hei zu Lëtzebuerg bis elo gefrot hunn, opgrond vun engem méi graven Impfschied indemniséiert ze ginn. Dat spillt sech scho bal am Honnerttausendstel of vun de Leit, déi geimpft goufen.

An deementspriedend wëll a kann ech net ënnerschreiwen: „iwwert déi heefeg an zum Deel gravéierend Impfschied.“ Et gëtt gravéierend Impfschied, dat huet ni ee contestéiert. Dofir gëtt et de Rapport de pharmacovigilance. Mee mir kënnen kee sou ee Considerant matstëmmen. Wann d'ADR awer bereet wär, dee Considerant ze sträichen oder ëmzeformuléieren, da kéinte mer d'Motioun matstëmmen; soss musse mer eis enthalen.

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Här Clement. An da ginn ech d'Wuert un den Här Fernand Kartheiser.

M. Fernand Kartheiser (ADR) | Villmools merci, Här President. Och merci all deene Kollegen, déi heizou scho geschwat hunn.

Ech mengen, dat heiten ass eng Motioun, mat där mir weisen, datt mir eis als ADR an dëser Diskussioun ganz konsequent sinn. Mir haten och dowéinst viru gefrot, datt mer sollen offiziell erklären, datt déi Pandemie eriwuer ass, well natierlech musse mer jo ëmmer opmierksam sinn op dat, wat geschitt. A wann iergendee Gesondheitsrisiko sech sollt presentéieren, musse mer reagéieren.

Awer mir musse kloer Zeeche setzen, datt mer dës Gesellschaft wëllen aus engem Ausnahmestand erausféieren. Dozou gehéiert eeben och, datt mer eis erëm iwwerleeën: Wéi war dat dann iwwerhaupt mat der Impfflicht?

Den Här Mars Di Bartolomeo huet elo gesot: „Kee wëllt eng Impfflicht aféieren.“ Et erënnert mech e bëssen un déi Ausso: „Kee wëllt eng Mauer bauen.“ Well gläichzäitig huet d'Regierung de Projet scho praktesch fäerdeg am Tirang. Dofir besteet déi Gefor a mir soen: „Mir wëlle keng Covidimpfflicht!“ Dofir si mer eis kohärent, wa mer soen: „Dat do wëlle mer net!“

Mir hunn ni gesot, mir wëilten net, datt d'Leit sech kënnen impfe loossen – fräiwëlleg! An dat ass, mengen ech, eng Optioun, déi mer selbstverständlech wëllen ophalen. Awer eng Impfflicht wëlle mer net.

Firwat wëlle mer et net? Ma hei ass jo bal jidderee warscheinlech d'accord, datt jidderee soll Här iwwer säin eegene Kierper sinn, säin eegene Kierper, an do fir soll jidderee kënn selwer decidéieren, ob e sech wëllt géint de Covid impfe loossen oder géint eng aner Krankheet oder net.

Dat Zweet ass, se gëtt ëmmer erëm miniméiert, déi Problematik vun den Impfschied. Et mengt een, Lëtzebuerg wär eng Insel an et géif heibanne kaum een nolauschten, wat am Ausland geschitt. Ma lauschtert an Däitschland, déi Diskussiounen, wou de Gesondheitsminister elo op der Televisioun muss Saachen zouginn, déi en nach virun e puer Wochen negéiert huet. Kuckt Iech déi Dokumentatiounen un iwwer wat wirklecht Ausmooss, wat lues a lues erauskënnt, vun Impfschied. Saachen, déi iwwerhaupt net getest goufe bei deenen Impfstoffen, déi hei gespréizt goufen.

Mat wéi engem Impfstoff géife mer dann hei eng Impfpflicht aféieren? Ech deenen, wou mer all déi Problemer elo hunn? Ech mengen, dat muss een alles emol konsequent zu Enn denken.

An ech sinn net d'accord, mir als ADR sinn net d'accord mat deenen, déi soen: „Majo, et gëtt jo Prozeduren, an et ass jo alles an der Rei, an et sinn net vill Schied“, dat géife mir opbauschen. D'Realitéit an Europa, d'Diskussioun ass eng ganz aner.

A mir gräifen dat op, wat an eisen Nopeschlänner all Dag – all Dag! – d'politesch Aktualitéit markéiert, a mir soen: Mir si keng Insel. Hei gëtt et där Problemer och! Da loosst eis eis am Eescht an am Interessi vun de Leit domat ausenanesetzen. Wat sollen déi Leit dann denken? Wat sollen déi Dokter denken? Ech weess net, ob et Iech sou geet, wéi et eis geet, an och mir perséinlech mol geet, wann ech bei en Dokter kommen, dee gesäit, dass e Politiker do ass. Ganz dacks ass dat éischt, wat deen erzielt: „Wësst Dir, wi vill Häerzproblemer ech ewell hei gesi bei jonke Leit? Et ass en Impfschied, mee ech kann näischt soen an der Effentlechkeet, well ech och meng berufflech Existenz géif op d'Spill setzen.“

(Interruption et brouhaha)

Dat si Saachen, dat si Saachen, déi hunn Doktere mir erzielt an och anere Kollegen. An et kann net sinn, et kann net sinn, datt an engem Parlament, aus Grënn vun der politescher Opportunitéit, d'Aen zougemaach gi virun enger Realitéit an der Gesellschaft. An d'Realitéit an der Gesellschaft ass nun eemol och, datt ganz vill Leit sech Suerge maachen ëm méiglech Impfschied, ganz vill Leit och am medezinnesche Secteur. A mir schwätzen dat un.

An et ass e bëssen enttäuschend, datt hei am Parlament vag op Prozeduren an op e puer Fäll verwise gëtt an domadder esou gemaach gëtt, als wär zu Lëtzebuerg alles an der Rei. Dat ass net kredibel, an dofir si mir frou an houfreg als ADR, datt mir dat uschwätzen, a mir bestinn natierlech op eisen Text.

Ech soen Iech Merci.

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Här Kartheiser. Da kënnen mer elo zum Vott vun der Motioun ...

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP), rapporteur | Här President.

M. Fernand Etgen, Président | Nee, den Här Di Bartolomeo.

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP), rapporteur | Här President, et deet mer leed, ech kann dat net esou am Raum stoe loossen. Hei gëtt mat Insinuationen, ...

Une voix | Très bien!

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP), rapporteur | ... net mat Fakten operéiert!

Une voix | Héiereso! Héiereso!

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP), rapporteur | An ech wëll just drop hiweisen, fir déi, déi de Virus nach wie vor verniddechen, dass se sollen iwwer eis Grenze kucken, wéi vill Honnerttausende Mënschen hiert Liewe gelooss hunn, a wou, a wat fir enge Länner de Schued am gréisste war.

Jo, bei Impfung kann et, wéi bei anere Medikamenter, zu Niewewierkunge kommen. Dat streit keen of. Mee dat soll een och a Relatioun setze mat deem, wat d'Impfen u Plus-value bréngt. Just dat wëll ech hei awer eng Kéier erëm an de Vierdergrond stellen, net dass een hei an deem Parlament esou mécht, wéi wann all dat, wat mer hei gemaach hunn, eppes Kriminelles wär. An dat kann ech net am Raum stoe loossen.

Mir hunn hei no beschtem Wëssen a Gewësse gehandelt, mat deene groussen Organisatiounen am Réck, net d'Pharmaindustrien, mee mat enger OMS, mam Zentrum fir ustiechend Krankheeten, wou mer d'Chance haten, e matzegrënnen, an déi eis eng objektiv Evaluatioun konnte ginn. Do hu mer no beschtem Wëssen a Gewësse gehandelt.

An ech wëll nach eng Kéier soen: Et kann een enger Regierung net de Prozess maachen, wa se eppes am Tirang leien huet! Dat lescht Wuert, dat wësst Der genee esou gutt wéi ech, dat hu mir! An dat huet sech bewäert, an dëst Parlament huet sech an där Kris hei bewäert, och wa sougenannten „Experte“ soen, d'Chamber hätt sech hei kleng maache gelooss vun der Regierung.

De Contraire – de Contraire! – ass wouer. Déi Chamber hei huet, aneschtens wéi an anere Länner, hir Roll voll gespillt, ...

M. Yves Cruchten (LSAP) | Genau!

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP), rapporteur | ... zesumme mat deenen aneren Institutiounen. An ech wëll dat net einfach esou am Raum stoe loossen.

Ech soen Iech Merci.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Här Di Bartolomeo. Dann huet d'Madamm Oberweis d'Wuert gefrot.

Mme Nathalie Oberweis (déi Lénk) | Jo, merci, Här President. Ech mengen, et muss een eppes soen: Et ass net, well een d'Luucht op eppes schéngt, dass een eppes aneres manner hell mécht. Also, et ass net, well ee vun Impfniewewierkungen oder Impfschied schwätzt, dass een dowéinsten d'Impfung als solch éischstens emol erofmécht, oder iwwerhaupt de Virus.

Dir hutt virdru gesot, et géif een de Virus minimiséieren. Ech mengen, wat ech wëll soen ass: Et ass net, well een d'Luucht op Impfschied liicht, dass een de Virus als solche minimiséiert. Do ass kee Lien. Wësst Der, wat ech mengen? Et ass dat, wat ech wollt soen. Dat ass ganz wichteg ze soen.

(Interruption)

Voilà. Ech wëll just eng Kéier do drop agoen. Ech wëll elo net perséinlech soen, dass Dir iergendeen domat ugegraff hutt. Ech wëll just soen: Et ass immens wichteg, net onbedéngt dee Lien ze maachen. Et ass net, well ee seet: „Voilà, mir hunn e Problem eventuell mat Impfschied, déi net onbedéngt deklaréiert ginn!“, dass een de Virus minimiséiert.

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP), rapporteur | Dat sot keen!

Mme Nathalie Oberweis (déi Lénk) | Dat ass an der Rei. Dir kënnt gär reagéieren. Ech hunn Iech elo net domadder ...

Voilà.

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP), rapporteur | Nee.

Mme Nathalie Oberweis (déi Lénk) | Nee, ech wëll Iech guer näischt ... Fir mech ass dat wichteg ze soen, dass dee Lien net onbedéngt besteet fir mech, voilà.

Wat ech wëll soen zu der Motioun hei, ech mengen, Dir kennt eis Positioun. Mir hunn eis géint d'Impfpflicht gewiert. Mir hunn eis géint d'Impfpflicht gewiert aus ganz ville Facteuren, déi ech x-mol hei erkläert hunn. Dat ass nach ëmmer de Fall, haut méi wéi jee warscheinlech, ganz kloer.

Mir hunn awer hei e bësselche méi eng nuancéiert Positioun, well déi Fro, déi sech jo hei stellt, ass déi: „D'Aarbechte stoppen!“ Wann déi Aarbechte guer net amgaange sinn, da stellt déi Fro sech jo guer net, d'Aarbechten ze stoppen. Dat ass dat, wat ech virdrun héieren hunn. Dee Projet läit am Tirang, héieren ech. Et gëtt net dru geschafft, héieren ech, hoffen ech. Voilà! Da stellt fir eis d'Fro sech net, en ze stoppen. Voilà! Fir eis ass déi Fro do u sech iwwerflësseg, souzeseen.

(Interruption)

Mee ech mengen, wat een awer och muss soen – do bleiwe mir immens vorsiichteg –: Et weess een ni, wat nach kënnt! Mir sinn net fir eng Impfpflicht an deene Konditiounen vum leschte Joer an och net an deene Konditiounen vun haut. Mir haten e Virus, mir haten en Impfstoff. Mir wëssen et ganz genau, ech ginn net nach eng Kéier drop an. Voilà! Mir brauchen eng Effektivitéit vum Impfstoff op de Virus, am Friemschutz an esou virun, ech ginn net nach eng Kéier op alles an. Mee all déi Krittere mussen erfëllt sinn, fir dass iwwerhaupt eng Impfpflicht sech jee an eisen Ae géif rechtfertigen.

An eisen Ae war dat d'lescht Joer an och elo absolutt net gerechtfertegt. Mee ech wëll net ausschléissen, dass iergendwann eng Kéier déi Situatioun kënnt, wou mer an nach méi enger graver Situatioun sinn, mat iergendengem Virus, deen nach méi schlëmm ass, wou mer vläicht en Impfstoff hunn, dee wirklech am Friemschutz wierkt, voilà.

(Interruption)

An dofir wëll ech dat en théorie net ausschléissen, och wann ech, voilà, an der Realitéit, esou wéi et elo ass, mat all deene Facteuren vun haut, absolutt dergéint sinn.

Merci.

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Madamm Oberweis. An da kritt den Här Claude Wiseler d'Wuert.

M. Claude Wiseler (CSV) | Ech kann ausnamsweis viles deele vun deem, wat d'Madamm Oberweis hei gesot huet. Ech fannen, datt hei am Fong geholl zwou Diskussiounen stattfannen. Dat éischt, dat ass déi iwwer eventuell Schied duerch d'Impfung, an dat ass eng seriö Diskussioun, déi d'Leit, deen een oder deen aneren, méiglecherweis treëft, déi een och muss seriö diskutéieren, seriö unhuelen an uerdentlech Moosnamen huelen an net ënnerschätzen an net erofspillen. Eis Positioun zu den Impfung war méi wéi kloer. Nach soe mer awer hannedrun, datt een d'Konsequenzen, wa Leit do sinn, déi elo Problemer domadder hunn, muss ganz seriö kucken. Dat ass deen éischte Punkt.

Deen zweete Punkt: Wann ech awer d'Motioun hei liesen, dann ass d'Konklusioun vun der Motioun déi, dass se seet, datt all Virbereedungsarbechte vum Covidimpflichtgesetz solle gestoppt ginn. Wann ech richteg verstanen hunn, sinn déi dat scho längst. Et ass souwisou kee Mënsch, deen haut no enger Covidimpflicht freet. Déi Aarbechte si souwisou gestoppt. Also ass dat, wat hei zur Ofstëmmung steet,

iwwerflësseg a brauch guer net gefrot ze ginn, well „c'est la réalité actuelle.“

An dofir stëmme mir géint dës Motioun.

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Här Wiseler. An dann hat nach den Här Fernand Kartheiser d'Wuert gefrot.

M. Fernand Kartheiser (ADR) | Jo, ech wëll déi Debatt elo net kënschtlech verlängeren. Mee ech wollt awer op den Här Mars Di Bartolomeo reagéieren, dee gesot huet: „Keen heibannen huet eppes Kriminelles gemaach.“ Selbstverständlech, dat seet och keen, dass hei iergendeppes Kriminelles gemaach gi wär. Am Géigendeel. A mir hunn och, an dat seet den Här Di Bartolomeo och ganz richtig, als Parlament e Rôle gespillt. An anere Länner war dat net de Fall. An ech tendéieren och do éischter zu senger Theorie, anescht wéi dat op der Universitét Lëtzebuerg emol heiansdo duergestallt gëtt, wat hei duerch d'Parlament gaangen ass. Et kann een héchstens soen, d'Parteien, déi eenzel Parteien hätten ze vill positiv op d'Virschléi vun der Regierung reagéiert oder net kritesch genuch. Mee dat ass eng aner Saach, dat ass eng aner Diskussioun. Dat ass eng politesch Diskussioun, mee ech mengen, institutionell huet d'Chamber hire Rôle gespillt.

Wat elo déi Diskussioun hei ugeet: Jo, ech mengen, d'Madamm Oberweis huet dat gesot, an ech wëll dat nach eng Kéier soen: Eis Aufgab als ADR war et ni, sech géint eng Impfung auszeschwätzen, mee ëmmer fir d'Fräiwëllegkeet vun der Impfung. A wa Konsequenzen do sinn, dat huet den Här Wiseler och elo gesot, da muss sech eeschthaft domadder ausnee- gesat ginn.

Mee mir haten als Chamber der Regierung den Optrag ginn – dat war eng Motioun, déi den Här Cruchten sengerzäit hei presentéiert hat –, eng Majoritéit heibannen, fir esou e Gesetz auszeschaffen. An dofir ass et an eisen Aen och logesch gewiescht, ze soen als Chamber: „Dat ass elo net méi néideg.“ An dat erkläert e bëssen och de politeschen Hannergrond vun där Demarche hei. A wann et dann erëm eng Kéier néideg wär, da kéinte mer jo als Parlament soen: „Bon, d'Noutwendegkeet ergëtt et.“ Mee mir haten der Regierung deen Optrag ginn. D'Regierung, d'Madamm Tanson huet duerno dorobber geschafft. Eiser Meinung no ass dat elo net méi néideg, an dat ass de Sënn heivunner.

Also, wéi gesot, ech mengen net, dass hei e Mëssverständnis ass. Wa kriminell Saache sollte geschitt sinn, Här Mars Di Bartolomeo, sinn anerer, déi sech am Abléck dorëm këmmen, wéi zum Beispill de Parquet européen, deen eng Enquête mécht, wéi zum Beispill d'Cour des comptes européenne, déi géintwärt der Europäescher Kommissioun probéiert, un Informatiounen ze kommen, déi se net kritt. Mee dat ass net eis Aufgab. Do sinn aner Institutionen vläicht enges Daags ugeklot, an da mussen déi, déi dofir zoustänneg sinn, do Liicht an d'Affär erabréngen.

Ech soen Iech Merci.

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Här Kartheiser. Ech mengen ... O, den Här Sven Clement freet nach eng Kéier d'Wuert.

M. Sven Clement (Piraten) | Nee, pardon, do muss ech awer elo eppes soen. Den Här Kartheiser huet gemengt, et wier net eis Aufgab, Saachen ze kontrolléieren. Deem muss ech awer vehement widder- spriechen, well ech mengen, ech sinn am Moment amgaang, e Recours um Verwaltungsgericht ze maachen, well eeben de Santéministère mer keen Accès zu de Kontrakter iwwert d'Impfstoffe gëtt.

An ech sinn der fester Iwwerzeugung, dass et schonn esou ass, dass et och d'Aufgab vun den Deputéierten ass, d'Regierung ze kontrolléieren, a wann et just ass fir Aktiounen, déi se zesumme mat anere Regierungen gemaach hunn. Also, ech wollt just kloerstellen, dass et schonn der Politick, der Chamber, hir Aarbecht ass, fir Kontroll auszeüben.

M. Fernand Kartheiser (ADR) | Fait personnel.

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Här Clement.

Plusieurs voix | O!

M. Fernand Etgen, Président | „Aucun député [...] ne parle plus de deux fois sur la même question.“ An dat dote war elo kee Fait personnel.

Ech mengen, elo kënnen mer zum Vott vun der Motioun Nummer 3 kommen.

Vote sur la motion 3

D'Ofstëmme fänkt un. Mir maachen de Vote par procuration. De Vott ass ofgeschloss.

D'Motioun Nummer 3 ass bei 4 Jo-Stëmmen, 51 Nee-Stëmmen a 5 Abstentionen ofgeleent.

Ont voté oui : MM. Jeff Engelen, Fernand Kartheiser, Fred Keup et Roy Reding (par M. Fernand Kartheiser).

Ont voté non : Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt épouse Kemp (par M. Jean-Marie Halsdorf), MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Paul Galles, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mme Martine Hansen, MM. Max Hengel, Aly Kaes, Marc Lies, Mme Elisabeth Margue, M. Georges Mischo, Mme Octavie Modert, MM. Laurent Mosar, Gilles Roth, Jean-Paul Schaaf, Serge Wilmes (par M. Léon Gloden), Claude Wiseler et Michel Wolter ;

MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Frank Colabianchi, Fernand Etgen, Gusti Graas, Max Hahn, Mme Carole Hartmann, MM. Pim Knaff, Claude Lamberty et Mme Lydie Polfer (par M. Gusti Graas) ;

Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Dan Biancalana, Mmes Tess Burton, Francine Cloesener, MM. Yves Cruchten, Mars Di Bartolomeo, Mme Cécile Hemmen, M. Dan Kersch, Mme Lydia Mutsch et M. Carlo Weber ;

Mme Semiray Ahmedova, M. François Benoy, Mmes Djuna Bernard, Stéphanie Empain, Chantal Gary, M. Marc Hansen, Mme Josée Lorsché, M. Charles Margue et Mme Jessie Thill.

Se sont abstenus : M. Marc Spautz ;

MM. Sven Clement et Marc Goergen ;

Mmes Myriam Cecchetti et Nathalie Oberweis.

Résolution 1

Da komme mer nach zur Resolutioun, déi vun dem Här Engelen deposéiert ginn ass a wou gefrot gëtt, eng onofhängeg Ënnersuchungskommissioun anzusetzen. Den Här Mars Di Bartolomeo freet d'Wuert.

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP), rapporteur | Ech wär elo bal tentéiert ze soen: dräimol Neen. Ech maachen dat awer net.

M. Fernand Kartheiser (ADR) | Et wär awer gutt ugefaang.

(Hilarité)

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP), rapporteur | Ech maachen dat awer net. Mee mir hu virun enger Véierelstonn eng Motioun hei gestëmmt a grousser Unanimitéit, wou mer déi Pandemie wëllen opschaffen, onofhängeg opschaffen. An ech mengen, déi Unanimitéit solle mer net a Fro stellen. A vu dass d'ADR déi Motioun jo och matgestëmmt huet, géif ech d'ADR froen, do derbäi ze bleiwen an d'Unanimitéit net ze stéieren doduerch, dass mer dann,

nodeem mer Jo fir déi eng Motioun gestëmmt hunn, hei missten Nee stëmme, well mer dat eent schonn decidéiert hunn.

Merci, Här President.

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Här Di Bartolomeo. An ech ginn d'Wuert direkt un den Här Kartheiser.

M. Fernand Kartheiser (ADR) | Här President, ech soen Iech villmools Merci, och dem Här Mars Di Bartolomeo. Dat war gutt probéiert.

(Hilarité)

Awer nee, dräimol nee, Här Di Bartolomeo. An ech soen Iech déi dräi Grënn, firwat mer op dës Motioun bestinn.

M. Fernand Etgen, Président | Resolutioun.

M. Fernand Kartheiser (ADR) | Resolutioun, merci, Här President. Den éischten ass, dass deen hei vill méi wäit geet wéi deen Text, deen den Här Wiseler eis presentéiert huet, well mer éischters soen: Dat muss ënnert der Autoritéit vun der Chamber sinn an net vun der Regierung.

(Interruption par M. Mars Di Bartolomeo)

Gelif?

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP), rapporteur | Dann hätt der deen éischten ...

M. Fernand Etgen, Président | Här Di Bartolomeo, elo huet awer wierklech den Här Kartheiser d'Wuert!

M. Fernand Kartheiser (ADR) | Jo, merci.

(Interruption par M. Mars Di Bartolomeo)

M. Fernand Etgen, Président | Jo, nee, et gëtt Reegelen hei an dësem Haus! Här Di Bartolomeo, et gëtt Reegelen an dësem Haus an et muss een d'Wuert froen, an eréischt wann een d'Wuert kritt, dann dierf ee schwätzen. An elo dierf den Här Kartheiser schwätzen.

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP), rapporteur | Här President, wou Der Recht hutt, hutt Der Recht.

M. Fernand Kartheiser (ADR) | Voilà!

(Hilarité)

Dat Wuert ... an den Här Di Bartolomeo huet scho fir d'zweet zu deem Theema geschwat. Mee also, op jidde Fall, dat ass also dat Éischt. Mir hunn et matgestëmmt, well mer frou sinn, wann iwwerhaupt eng Kommissioun kënn. Awer eist éischt Uleies war, et ënnert der Autoritéit vun der Chamber ze maachen, fir dann eng méi onofhängeg Aarbecht vun der Regierung ze erméiglechen.

Deen zweete Grond ass d'Zesummesetzung. Well mir hu gesot, dass déi Zesummesetzung och soll fir Leit op sinn, déi zu den Impfskeptiker gehéieren, déi sech zum Deel aus der Zivilgesellschaft engagéiert hu während där ganzer Zäit fir d'Rechter vun den Impfskeptiker. An ech fannen, dass déi Leit ... Mir fannen, dass déi Leit och sollten an esou enger Kommissioun vertraue sinn, well se einfach e Bléck op dat Ganz hunn, zum Deel och ganz schwéier perséinlech Problemer haten duerch hir Haltung. An ech mengen, et wier gutt, och wann dann eng aner Kommissioun gemaach gëtt, wann déi Leit awer och kéinte vertraue sinn.

An dann hu mer och gesot hei, dass mer eebe gär hätten, dass Dokter aus verschiddene Fachrichtungen a Leit aus der Ekonomik kommen, déi net genuch zu Wuert koumen. Well wat hate mer an där leschter Zäit? Mir haten Infektiologen, Epidemiologen, déi do hir Meinung bruecht hunn. Mee wivill Dokter aus

anere Richtungen hunn och Erfarunge gesammelt, déi mer sollte materabréngen an d'Gesellschaft? Wi-vill Acteuren an der Economie hunn duerch de Lock-down gelidden? Ech wëll just den Horeca-Secteur hei emol nennen. A wa mer eng Evaluatioun maache vun där Period, da soll jidderee kënnen zu Wuert kommen an dee Standpunkt dann och virbréngen, deen eebe säin ass an dee senger Erfahrung entsprécht.

Mir wëssen, datt dat hei elo net ugeholl gëtt, well mer eng aner gemaach hunn. Mee ech mengen, et war eis wichteg ze soen: Éischtens hätte mer gär eng wierklech onofhängeg Aarbecht, an dat ass och ee Krittär, un deem mer dann déi Kommissioun moossen, déi agesat gëtt, ob se wierklech onofhängeg ass, ob se wierklech all Standpunkt da vertritt. A wéi gesot, déi Onofhängegkeet läit eis ganz besonnesch um Härzer.

Ech soen Iech Merci.

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Här Kartheiser. Ech mengen, da kënnen mer elo ... Nee, den Här Sven Clement freet nach d'Wuert.

M. Sven Clement (Piraten) | Pardon, Här President. Ech wëll dat doten net onnéideg an d'Längt zéien, mee ech fannen et awer eng ganz speziell Saach, well ech och elo dem Här Kartheiser opmierksam nogelauschtert hunn. An do ass awer e bëssen eng Kontradiktoun hei an där Resolutioun.

Éischtens emol: „de Bureau ze beoptragen, eng vollkommen onofhängeg Ënnersuchungskommission“ ... – eng Ënnersuchungskommission ass zu Lëtzebuerg, ech géif dat elo mol op Franséisch iwwersetzen als eng „Commission d'enquête“, eppes anescht wéi eng Evaluatioun. Dat ass am Gesetz an och verfassungsméisseg ganz kloer gereegelt. Dat gëtt ganz wäitreechend Accésen. An dat ass net eng „simple évaluation“, dat ass da schonn eng Enquête. Do froen ech mech schonn, ob dat iwwerhaapt d'Mandat hei wär. An da misst een dat Mandat och preziséieren.

An dann zweetens: „vollkommen onofhängeg“. Wann d'Chamber déi Kommissioun, wéi och ëmmer ee se da géif ëmbenennen, wann et da just eng Evaluatiounskommission sollt sinn ..., wéi déi politesch onofhängeg sollt sinn, erschénkt mer och net, well natierlech wäeren dann als Éischt emol d'Partei vertruuden.

Ech hunn hei d'Gefill, datt par force versicht gëtt, hei e Punkt ze maache bei Leit – an dat huet en, mengen ech, indirekt zouginn –, déi sech, zu Recht oder zu Onrecht, mol méi, mol manner diskriminéiert gefillt hu während der Pandemie an déi elo kuerz virdun de Walen hei e Stunt électoral nach sollen an der Chamber virgeluecht kréien. Well wann hei wierklech eng Volontéit gewiescht wär – an ech mengen, dat ass jo mat där éischter Motioun gemaach ginn –, fir onofhängeg Experten ze froen, dat ze evaluéieren ... Dat heiten ass inkohärent am Saz, well et kann net gläichzäiteg eng „vollkommen onofhängeg Ënnersuchungskommission“ sinn, déi just eng Evaluatioun mécht. An dofir kënnen mir dat net matstëmmen.

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Här Clement. Da kéime mer elo zum Vott vun der Resolutioun.

Vote sur la résolution 1

D'Ofstëmmen fänkt un. Mir maachen de Vote par procuration. Mir waarden op den Här Kaes.

(Hilarité)

De Vott ass ofgeschloss.

D'Resolutioun ass mat 6 Jo-Stëmmen géint 54 Nee-Stëmmen ofgeleent.

Résultat définitif après redressement : la résolution 1 est rejetée par 6 voix pour et 53 voix contre.

Ont voté oui : MM. Jeff Engelen, Fernand Kartheiser, Fred Keup et Roy Reding (par M. Fernand Kartheiser) ;

Mmes Myriam Cecchetti et Nathalie Oberweis.

Ont voté non : Mme Diane Adehm, MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Paul Galles, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mme Martine Hansen, MM. Max Hengel, Aly Kaes, Marc Lies, Mme Elisabeth Margue, M. Georges Mischo, Mme Octavie Modert, MM. Laurent Mosar, Gilles Roth, Jean-Paul Schaaf, Marc Spautz, Serge Wilmes (par M. Léon Gloden), Claude Wiseler et Michel Wolter ;

MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Frank Colabianchi, Fernand Etgen, Gusty Graas, Max Hahn, Mme Carole Hartmann, MM. Pim Knaff, Claude Lamberty et Mme Lydie Polfer (par M. André Bauler) ;

Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Dan Biancalana, Mmes Tess Burton, Francine Closener, MM. Yves Cruchten, Mars Di Bartolomeo, Mme Cécile Hemmen, M. Dan Kersch, Mme Lydia Mutsch et M. Carlo Weber ;

Mme Semiray Ahmedova, M. François Benoy, Mmes Djuna Bernard, Stéphanie Empain, Chantal Gary, M. Marc Hansen, Mme Josée Lorsché, M. Charles Margue et Mme Jessie Thill ;

MM. Sven Clement et Marc Goergen.

6. 8038 – Proposition de loi modifiant la loi modifiée du 22 août 2003 instituant un médiateur

Mir kommen elo zum nächste Punkt um Ordre du jour, der Proposition de loi 8038 iwwert d'Ersetze vun der Bezeichnung „médiateur“ duerch déi vum „Ombudsman“ an all de Gesetzestexter a Reglementer. Op Proposition vum der Kommissioun gëtt no der Presentatioun vum Rapporteur ouni Diskussioun iwwert d'Proposition de loi ofgestëmmt. An de Rapporteur ass den honorabelen Här Charles Margue. An dee kritt elo direkt d'Wuert.

Rapport de la Commission des Institutions et de la Révision constitutionnelle

M. Charles Margue (déi gréng), rapporteur | Merci villmools. Ech géif jiddwerengem roden, heibannen ze bliéwen, wann en de Vott net wëllt verpassen. Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, mir stëmmen dese Gesetzesprojet 8038. Zwou Dispositiounen sinn dodran, déi am Zesummenhang mat der neier Verfassung stinn.

Mir hunn nämlech decidéiert, an der Verfassung den Ombudsman ze verankeren, an domat kann en net einfach per Gesetz erëm ofgeschaaft ginn. Mir hunn eeben an d'Verfassung geschriwwen, dass den Ombudsman och elo „Ombudsman“ heescht an net wéi bis elo am Ausféierungsgesetz „médiateur“. An dat ass gutt esou, net just weinst der Kohärenz vun eisen Texter, mee och, fir kloer eng méiglech Verwiesslung aus dem Wee ze raumen, vu d'Fonctioun vum Ombudsman an deene villfältege Rolle vun engem Mediateur. Déi sinn anerer.

Den zweete Punkt ass dee vum Walmodus vum Ombudsman, dee mir als Chamber jo wielen an deen da vum Grand-Duc genannt gëtt. An der Verfassung ass de Walmodus elo ageschriwwen. Deemno huele mer dee Passus aus dem Gesetz vum Ombudsman eraus. Pour mémoire: Mir wielen den Ombudsman an engem geheime Vott, wou eng qualifizéiert Majoritéit néideg ass a keng Procuratioun erlaabt ass. Voilà zum Inhalt.

Déi véier Corapporteren haten dës Proposition de loi de 24. Juni (veuillez lire: den 29. Juni) zejoert deposéiert.

De Staatsrot huet och kuerz a bündeg positiv aviséiert den 29. November. Dat war och deen eenzegen Avis. Als Institutiounskommissioun hu mer eis de 14. Mäerz eng éischte Kéier mat der Propos beschäftegt an de Rapporteur genannt, an de Rapport hu mer dunn den 20. Mäerz unanime ugeholl.

Den Text trëtt dee selwechten Dag a Kraaft wéi d'Kapitel IV vun der neier Verfassung iwwert d'Chamber.

Ech soen Iech Merci fir d'Nolauschteren a mer kënnen direkt zum Vott iwwergoen.

Une voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | An ech soen dem Här Rapporteur Charles Margue villmools Merci.

Mir kommen elo zur Ofstëmmung iwwert d'Proposition de loi 8038. Den Text steet am Document parlementaire 8038².

Vote sur l'ensemble de la proposition de loi 8038 et dispense du second vote constitutionnel

D'Ofstëmmen fänkt un. Mir kommen elo zu de Votes par procuration. De Vott ass ofgeschloss.

D'Proposition de loi ass mat 59 Jo-Stëmmen bei kenger Nee-Stëmm a bei kenger Abstentioun ugeholl.

Ont voté oui : Mme Diane Adehm, MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Paul Galles, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mme Martine Hansen, MM. Max Hengel, Aly Kaes, Marc Lies, Mme Elisabeth Margue, M. Georges Mischo, Mme Octavie Modert, MM. Laurent Mosar, Gilles Roth, Jean-Paul Schaaf, Marc Spautz, Serge Wilmes (par M. Félix Eischen), Claude Wiseler et Michel Wolter ;

MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Frank Colabianchi, Fernand Etgen, Gusty Graas, Max Hahn, Mme Carole Hartmann, MM. Pim Knaff, Claude Lamberty et Mme Lydie Polfer (par M. Gusty Graas) ;

Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Dan Biancalana, Mmes Tess Burton, Francine Closener, MM. Yves Cruchten, Mars Di Bartolomeo, Mme Cécile Hemmen, M. Dan Kersch, Mme Lydia Mutsch et M. Carlo Weber ;

Mme Semiray Ahmedova, M. François Benoy, Mmes Djuna Bernard, Stéphanie Empain, Chantal Gary, M. Marc Hansen, Mme Josée Lorsché, M. Charles Margue et Mme Jessie Thill ;

MM. Jeff Engelen, Fernand Kartheiser, Fred Keup et Roy Reding (par M. Fernand Kartheiser) ;

MM. Sven Clement et Marc Goergen ;

Mmes Myriam Cecchetti et Nathalie Oberweis.

Freet d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Et ass also esou decidéiert.

7. 8164 – Projet de loi portant modification de la loi du 30 novembre 2022 relative à la concurrence en vue de la mise en œuvre du règlement (UE) 2022/1925 du Parlement européen et du Conseil du 14 septembre 2022 relatif aux marchés contestables et équitables dans le secteur numérique et modifiant les directives (UE) 2019/1937 et (UE) 2020/1828 (règlement sur les marchés numériques) et du